Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA"
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuviszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirašant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prisiųsti. Prisiundami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 14 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 3 Balandžio (APril) 1903 m. — Metas XI

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Anglija.

Pereitą sanvaitę Anglijos ministeris Airijoj, Wyndham, įnesė į žemesnįjį pasiuntinių butą naują bilių, reikalaujantį palengvinimo airiams savo tėvynėje žemes pirkti. Bilius reikalauja, idant Anglijos randas skolintų airiams pinigus ant 3½ pusės procentų, idant jie tokiu budu galėtų lengviau pirkti žemes nuo angliszkų savininkų didelių žemės plotų Airijoj. Vienas žmogus atokesniose apygardose negali gaut pasiskolinti daugiau per 5 tukstanczius doliarų; o labiau apgyventuose apskricziuose — ne daugiau per pustreczio tukstanczio doliarų. Kad turėti fondą ant iszlyginimo skirtumo — kartais labai didelio — tarp reikalaujamos žemės savininkų ir pirkėjo siulomos prekės už žemę, bilius proponuoja randui paskirti tam tikslui isz vieszpatystės iždo 60 milijonų doliarų. Ministerija iszrokuoja, kad paskolyjimui airiams pinigų reikalautųsi suma 750 milijonų doliarų. Sutverta bus tam tikra komisija, kurios sąnariai apžiurės perkamas airių žemes, aptars apie vertę perkamos žemės ir kiek galima pirkėjui paskolinti pinigų. Szitas bilius įeis į įstatymus nuo 12. dienos lapkriczio mėnesio szių metų. Ministeris Wyndham, įnesdams tą bilių, nurodė ant to, kad Airijos dalykai turi but juo greicziau į tvarką suvesti, kadangi vieszpataujanczios dabar toje szalyj sanlygos ilgiau besitęsti negali. Lygiai angliszki žemių savininkai, kaip ir patįs airiai esą labai suvargę ir szalis ekonomiszkai baigia visiszkai pulti. Jis pripažino, kad airiai savo tėviszkėj kenczia didesnį vargą negu nuožmus kafrai Afrikoj.

— Laike priėmimo įnesto biliaus, pasiuntinių butas buvo pilnas klausytojų, o daugybė žmonių visai į salę negalėjo tilpti. Michael Davitt, teip vadinamas „tėvas" airių agrariszkos lygos, pirmą syk nuo laiko savo rezignacijos nuo pasiuntinio į parlamentą atėjo į reprezentantų butą, o žinomas airių vadas Redmond laikė į susirinkusius prakalbą, kurioje taikino airius su anglais. Lordas Dudley, nuo kurio iki sziol kiekvienas airių patriotas szalinos, dabar tapo meilingai sveikintas. Kunigaiksztis Abercora, turtingiausias savininkas žemės Airijoj, meldė kad jį perstatytų Redmondui, ir abudu szirdingai spaudė viens kitam rankas, po ko nuėję į bufetą gėrė už Airijos gerovę. Tuli airių nacionalistai, teisybė, nėra pilnai tuo įstatymu užganėdinti, bet ir jie pripažįsta, kad tuo tarpu jis ne mažai galės prisidėti prie pagerinimo Airijos ekonomiszkų sanlygų.

General-majoras Hector McDonald, perdėtinis angliszkų kariaunų ant salos Ceylon, kurs buvo kaltintas už biaurius prasižengimus priesz dorą ir galiaus turėjo patekti po kariszku sudu, atvykęs į Paryžių viename vieszbutyj nusiszovė. Jo lavoną isz Paryžiaus pargabenta į jo gimtinę Szkotiją. Matyt apkaltinimai nebuvo ant tuszczio pamatuoti, jeigu tiek Anglijai užsitarnavęs ir su tiek orderių apteiktas generalas pasiskubino teip greitai isz svieto akių isznykti ir tuomi iszvengti pažeminimo, kokis jį, be abejonės, laukė.

Francuzija.

Francuzijos parlamentas perkratinėjo praszymus visų kliosztorių pamokslininkų, kurie keliauja su misijoms po visą respubliką ir laiko žmonėms pamokslus. Rodos buvo labai karsztos, o ministerių prezidentas Combes, pasiremdams ant merų ir prefektų praneszimų, tvirtino, kad tie pamokslininkai, prieszingai popiežiaus uždraudimams, ne tiek ant savo misijų kaipo pamokslininkų paisė, kiek užsiiminėjo politiszka agitacija, stengdamies prastiems žmonėms, ypacz gi jaunesniajai kartai, įcziepyti neapkentimą respublikos ir laisvos rėdo formos. „Jie nesėja sutikimą ir ramumą tarp žmonių, — kalbėjo Combes, nemokina žmonių meilės artymo, bet kariauja priesz respubliką ir nori panaikinti szį rėdą, kurs remiasi ant visų žmonių laisvės." Pasiuntinių butas 304 balsais priesz 246 patvirtino valdžios įneszimą ir pamokslininkams bei kliosztorninkams pamokslai tapo uždrausti. Abelnai kova priesz kliosztorius Francuzijoj kasdien su didesniu smarkumu apsireiszkia. Ministrų prezidentas Combes, kurs savo mokslą teipjau kadaisi sėmė zokoninkų užlaikomose mokyklose, ir todėl yra gerai su jomis ir jų metodoms apsipažinęs, yra vienas isz smarkiausių kliosztorių ir zokoninkų prieszių. Nors Francuzija suteikia placzią laisvę mokinimui vaikų, tai visgi nenori pavesti mokinimą tiems, kurie isz savo mokytinių nori padaryti respublikos ir respublikoniszkos rėdo formos neprietelius.

Vokietija.

Vokietijos kaizeris Vilius jau nuo dviejų metų pradėjo tupczioti apie prezidentą Rooseveltą ir abelnai gerintis visoms Suvienytoms Valstijoms. Ant tų jo besigerinimų vienog amerikonai žiuri su neperdaug dideliu iszsitikėjimu. Iki neseniai jug vokieczių randas buvo labai neprilankus didžiai Sziaurių Amerikos respublikai, taigi teip umus persikeitimas jo isz neprilankaus į draugiszką gimdo tarp amerikonų nužiurėjimą, kad kaizeris turi tame kokius nors pasalius mierius. Ant galo ir pats to prilankumo budas nėra toks, kad galėtų respublikos gyventojams patikti. Teip antai padovanojimas Amerikai stovylos Friedricho II, kurį Vokietija pataria pastatyti Washingtone, iszszaukė nemenką pasipiktinimą beveik visų Suvienytų Valstijų ukėsų. Vokietijos gi politika sulyg Venezuelės, kaipogi ir agitacijiszka kelionė Prusų kunigaikszczio Henriko po Suvienytas Valstijas ir pangermaniszkoji agitacija Brazilijoj pagimdė nužiurėjimą, kad Vokietija tuomi nori pasiekti kokius nors užslėptus savo mierius ant antro žemės puskamuolio, kaip antai ant įgyjimo czia sau placzių kolionijų, ar abelnai nori loszti svarbią rolę czianykszcziuose politiszkuose santikiuose. Tas neprilankumas Vokietijai isz szalies amerikonų dabar apsireiszkia teip aiszkiai, kad net patįs vokiszki laikraszcziai pasijuto priverstais bėsą savo landsmann'ams nurodyti, kad kaizerio Viliaus politika netiktai pageidaujamų vaisių neatgabena, bet prieszingai, gimdo juo didesnį neužsitikėjimą ir da labiau amerikonus nuo savęs atgrasina. Teip antai vienas jų raszo: „Aiszkus dalykas, kad jeigu ciesorius apteikia dovanomis prezidentą, tai tuomi jis (ciesorius) nori ne tiek padaryti ypatiszką priimnumą Rooseveltui, kiek įgyti sau simpatiją visų Suvienytų Valstijų ukėsų. Bet tame atvėjuje ciesoriaus mandagumo politika visiszkai nenusisekė: ji netik nepadarė gero įspudžio ant amerikonų, bet prieszingai, padidino tik neprilankumą Vokietijai ant tiek, ant kiek viesza opinija atsispindi amerikoniszkoje presoj. Jau tas apsireiszkimas, kad net kunigaikszczio Henriko kelionę į Ameriką rokuoja czia žingsniu atkreiptu priesz Monroe's doktriną, turi ciesoriui parodyti, kaip menkai moka czionai jo mandagumą godoti. Amerikoniszkoji presa leidžia gandą, kad Vokieczių reikią saugotis net tąsyk, kada jie, girdi, nori ir su savo dovanomis prisiartinti. Kiekvienas tolesnis ciesoriaus mandagumo iszreiszkimas prezidentui Rooseveltui rokuojąmas esąs amerikonų akyse nauju paliudyjimu, buk ciesorius turįs piktus mierius ir savo prisimeilavimu norįs tik Suvienytų Valstijų gyventojams akis apdumti. Ta aplinkybė, kad ciesorius liepęs Amerikoj pastatyti sau naują jachtą, kad praszęs Roosevelto dukterį Alice atlikti laivo krikszto ceremoniją prie nuleidimo jo į vandenį, kad prisiuntė czia savo brolį Henriką, kad nori pastatyti Washingtone Friedricho stovylą, — viskas tas susidėjęs į kruvą buvęs vien palietu į ugnį aliejum amerikoniszkiems laikraszcziams, kurie esą persitikrinę, kad isz Berlyno nieko gero tikėtis negalima. Ciesorius, girdi, daug geriau padarytų, jeigu visas tas dovanas pasilaikytų sau, bet nesiųstų į Ameriką. Tiek saldumynų, girdi, ir geriausią pilvą sugadins". Perspaudindams szį straipsnį „Berliner Tageblatt" prideda nuo savęs, kad dalykų stovis esąs da niekesnis, negu jį amerikoniszkas vokiszkas laikrasztis apraszęs, kadangi, girdi, netik amerikoniszkoji spauda, bet ir visa viesza opinija baisiai esanti neužganėdinta isz tų ciesoriaus malonės iszrodymų Amerikai, ir žiuri ant jų su dideliu neiszsitikėjimu. Suvienytose Valstijose vieszpatausįąs dabar toks neprilankumas Vokietijai, kaip kad 1898 metuose, kada admiralas Diederichs ties Manila sudaręs antiamerikoniszką manifestaciją. Tas jau-gi Berlyno laikrasztis tvirtina, kad svarbiausia priežastim neužsitikėjimo esanti Vokietijos politika sulyg Venezuelės, bet pripažįsta, kad kaizeris iszrinkęs neatsakantį budą iszrodymui savo prilankumo ameríkonams. Palyti tai ypatingai Friedricho stovylos, apie ką szeip raszo: „Ciesorių stovylos, isz kur jos ne paeitų, Amerikos respublikai visai negeistinos ir placzioji žmonių minia niekada nesupras, kodėl butinai Friedrichas, kaipo vienatinis monarcha, turėtų įgyti privilegiją savo paminklui ant Amerikos žemės. Jeigu todėl Berlyne butinai užsigeis tą negeidžiamą stovylą siųsti per Atlantiką, nežiurint ant amerikonų neužganėdyjimo, tai szi dovana, vietoj pagimdyti simpatiją szaliai, isz kurios ji paeina, pagimdys da didesnį jai neprietelingumą". Isz tikro-gi, kam amerikonams priimti stovylą Friedricho, kurs nieku Amerikai nėra užsitarnavęs. Europa gali jam paminklus statyti, kadangi ten jis ne mažai yra žmonių iszžudęs, Europa savo didžiausius karunuotus žmogžudžius iki sziol da garbina. Kitaip vienog yra su žmonėmis laisvos respublikos, jie neapkenczia karunuotų plėszikų, todėl turi pilną tiesą pasipiktinti ir isz prisiulomos jiems dovanos.

Macedonija.

Telegramai pranesza žinias apie labai neramų užsilaikymą Macedonijos gyventojų. Besiartinant pavasariui po visą szalį pasiskirstė smulkus pasikėlėlių bureliai ir kursto žmones nepriimti žadomų Austrijos ir Maskolijos reformų. Jei kur gyventojai nori pasikėlėliams prieszintis, tie užpuola ant gyventojų namų, apiplėszia juos ir degina, teip kad žmonės priversti yra iszbėgioti į laukus ir slapstytis. Gyventojų prieszingų pasikėlėliams vienog nedaug randasi, tankiausiai jie revoliucijonieriams simpatizuoja ir jų burelius daugina.

Bulgarija.

Visa Bulgarijos ministerija nuo savo urėdų atsisako. Priežastim tokio atsisakymo yra tai, kad neatsiranda joks isz kariaunos virszininkų, kurs norėtų priimti karės ministerio urėdą. Buvęs iki sziam laikui karės ministeris Paprikov reikalavo nuo valdžios ant padidinimo ir apginklavimo kariaunos priedinio kredito sumoje su virszum pusantro milijono daliarų, bet ant to nesutiko kiti ministeriai, nurodydami ant to, kad vieszpatystės iždas ir teip jau yra iszsitusztinęs, ir pinigų nėra nė ant svarbesnių vieszpatystės reikalų.

Venezuelė.

Prezidentas Castro, kurs buvo padavęs kongresui savo rezignaciją nuo prezidenturos, ant meldimo to paties kongreso dabar savo rezignaciją atszaukė. Revoliucijonierių generalas Matos, iszgirdęs apie Castros rezignaciją, praneszė kongresui, kad, jeigu tasai priims prezidento rezignaciją, tai jis, gen. Matos, panaudosęs visą savo įtekmę, idant umai pasiliautų naminė karė, kadangi, girdi, kolaik szalį valdys Castro, naminė tvarka negalėsinti but įvykdyta ir karė prasitęs teip ilgai, iki Castro nebusiąs nuo szalies valdymo praszalintas. Taigi pasilikus prezidentui ant savo vietos naminė karė Venezuelėj negreit pasiliaus.

Belgija.

Belgijos socialistiszkoji partija, kuri iki sziam laikui teip iszaugo, juog visai jau nesibijo valdžiai savo krutinę statyti, dabar iszleido milijonuose egzempliorių rasztą, kuriame be jokios mielaszirdystės kritikuoja Belgijos karaliaus pasielgimą su Afrikos gyventojais kafrais. Svarbiausiu karaliaus Leopoldo turtų szaltiniu yra jo operacijos Afrikoj ir spekuliacijos ant biržų. Daleisdams priegtam užlaikyti loszos namus Ostende ir Spa, karalius vėl uždirbo milijonus doliarų. Priėjo ant galo iki tam, kad sziandien karalius Leopoldas dalyvauja finansiszkose spekuliacijose vieszpatystės kasztais, bet pelnas pasilieka jo kiszeniuj. Szitas socialistų apskelbimas sujudino visą szalį ir žmonės rengia smarkius protestus prieszai savo valdoną.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Vilniaus sveikatos užveizdas szitai įsakė visiems miesto gydytojams praneszinėti žinias užveizdai apie suserganczias limpanczioms ligoms ypatas. Už neiszpildymą to, kariszki daktarai papuola bausmei: arba ati traukimo algos už szesis arba visus metus tarnystės, arba praszalinimo nuo tarnystės, arba uždarymo į kalėjimą nuo 8 iki 16 mėnesių su nužudymu tulų tiesų ir privilegijų. Liuosai praktikuojanti gi daktarai baudžiami yra: už pirmą prasižengimą — pabarimu; už antrą nubaudimu nedaugiau per 15 rublių; už treczia prasižengimą apart pinigiszkos baudmės gaus asztrų pabarimą ir persergėjimą, kad už tolesnį prasižengimą jam bus uždrausta praktika. Jeigu gi po to gydytojas bus sugautas nepildymo szių padavadyjimų, tai praktikuoti jam liekasi uždrausta ant visados.

Suaresztuotas likos tulas Komaj, kurs budams Kaune pavogė nuo pirklio Volperto bankines popieras ant didelės pinigų sumos. Pavogęs popieras jis perdirbo jas ant savo vardo ir pinigus perkėlė isz Kauno į Vilniaus banką. Visko to pasigedęs Volpert praneszė policijai, kuri vagilių susekė Vilniuje ir lygiai tuo pacziu laiku, kada Komaj norėjo isz bankos atimti pinigus; jį czia ir suaresztavo.

Į vieną krautuvę, užlaikanczią visokius rasztinyczioms reikalingus dalykus, atsilankė dvi ypati, viena apsirėdžiusi kariszkoj uniformoj, kita civiliszkai, Krautuvės savininkui persistatė jie kaipo užveizdėtojas Vilniaus karszkų triobėsių ir jo sekretorius ir pareikalavo, kad kromininkas duotų jiems ant bargo visokius jiems reikalingus tavorus, už kuriuos jam busę gale mėnesio iszmokėta randavam iždė. Kromininkas, nieko pikto nenužiurėdams, sutiko ant to ir per tulą laiką davinėjo jiems viską ant bargo, už ką gaudavo kviteles, pagal kurias neva jam bus mokami pinigai. Galiaus vienog žmogus, lyg prijausdams apgavystę, pradėjo apie savo patronus tirinėti ir isztikro susekė, kad tai buvo paprasti rasztininkėliai, tarnaujanti tulose miesto rasztinyczose. Padavė jis juos į sudą, bet sudas apgavikus iszteisino, pripažinęs, kad tai buvusi nekalta bova isz szalies apskųstųjų.

Iš Vilniaus gub.

Szkarlatinos epidemija tuo tarpu Vilniuje truputį susimažino. Nuo 1 iki 7 vasario Vilniuje susirgo: szkarlatina 16 žmonių, tifu 6, tymais 2, difterija 1, krupu 3, rože 1. Pavieczuose: Aszmėnų pav. susirgo tifu isz viso 114 žmonių, isz kurių 30 pasveiko, o 6 numirė. Lydos pav. susirgo 69. Vilniaus pav. — 42; Szventėnų pav. — 39. Trakų — 28. Disnos — 20; Vileikos pavietyj susirgo tik 2 žmonės. Tokiu budu pavieczuose serganczių tifu suskaityta suvirszum 300 žmonių. Szkarlatina, kuri pirma gana smarkisi buvo iszsiplatinusi po visus pavieczius, dabar pasiliovė. Raupėms Vilniaus pavietyj susirgo 16 žmonių, isz kurių 2 jau pagijo, o 1 numire. Smorgouėj sibiriszku maru susirgo 1 ypata.

Iš Gardino.

Laike atsilankymo į czia apszvietimo ministerio Zengerio miesto vyriausybė padavė jam praszymą apie reikalingumą įsteigti Gardine realiszkos mokyklos, kadangi dabartinių vietinių mokyklų tolı neužtenka žmonių reikalavimams ir daugybė vaikų priversti arba keliauti ant mokinimosi į kitus miestus, arba, dėlei neišzteklius tėvų, pasilikti be vidutinio apszvietimo. Ant tokio praszymo dabar miesto valdžia gavo atsakymą kad apszvietimo ministerija leidžianti įkurti Gardine realiszką mokyklą, ant to prižada ir reikalingą paszelpą isz vieszpatystės mokyklų biudžeto. Taigi sekantį rudenį bus atidarytos czia pirmutinės trįs realiszkos mokyklos kliasos, tuo tarpu nusamdytuose namuse, o netrukus prasidės statyti tikra realiszkai mokyklai troba.

Iš Joniškio, Kauno gub.

1900 metuose Joniszkyj buvo iszlipdyti apgarsinlmai spie turėsinti atsibuti lietuviszką spėktaklį Mintaujoje. Apgarsinimai spaudinti buvo dvejose kalbose: rusiszkai ir lietuviszkai (lietuviszkoms literoms). Policijs, nužiurėjus tame peržengimą įstatymų isz 1866 metų, uždraudžianczių platinimą spaudintų lietuviszkų rasztų lotyniszkoms literomis, tuojau įsakė savo tarnams iszlipdytus apgarsinimus nudraskyti, o parengėjį spektaklio, Viszinską, Žagarės taikos sudas už akių nusudijo ant užmokėjimo 3 rublių sztriuopos. Prie antro perkratinėjimo bylos sztriuopa buvo padidinta ant 16 rublių. Viszinskas perkėlė bylą į Szaulių sudžių susivažiavimą, nurodydams, kad nėra įstatymo, uždraudžianczio spaudinti lietuviszkus rasztus lietuviszkai-lotyniszkoms litaroms. 1866 metuose Miliutinui buvę įsakyta tik oficialiszkus isz'eidimus lietuviszkoj kalboj spaudinti kirilica, bet tas nepalyti kitų lietuviszkų iszleidimų. Jeigu gi ir butų tokie įstatymai, ant kurių policja remiasi, tai sziame atvėjuje jie neturi vertės, kadangi apgarsinimai spaudinti ne lotyniszkoms, bet daug nuo jų beiskiriancziems lotyniszkai — lietuviszkomis literomis. Sus važiavimas, nežinodams ką daryti, kreipėsi į pavieczio policiją reikalaudams teksto įstatymų isz 1866 metų, ant ko policija atsakė, kad tokio ne turi, ir patarė susivažiavimui kreiptis su tuo reikalu pas Kauno gubernatorių. 10 dieną sausio szių metų susivažiavimas, nenorėdams "dėl niekų" pakelti didelius iszjieszkojimus ir juo greicziau bylą užbaigti, nesikreipė pas gubernatorių, bet tiesiog užtvirtino taikos sudo nusprendimą, sumažindams tik sztriuopą ant 3 rublių. Neužganėdintas tuomi Viszinskas bylą nustumė dabar tiesiog į senatą. Žiurėsime, kas isz to iszeis, rasi tie dalykai privers nors sykį valdžią arcziau apsipažinti su lietuviszkos spaudos reikalais.

Iš Rygos.

Sausio 25 dieną Rygos Lietuvių Susiszelpimo Draugystė Latvių salėj loszė spektaklį su dainomis. Perstatyta buvo komedija dviejose veikmėse "Piuties Baigtuvės". Aktoriai savo roles atliko gerai, bet publikai geriau patiko dainos. Choras susidėjo beveik isz keturių deszimczių ypatų. Daininkės, jaunos merginos, buvo kaimiszkai apsirėdžiusios: jaunesnės turėjo ant galvos vainikus, senesnės szviesias skepetas, baltuose marszkiniuose, tamsenėse szniuravonėse ir placzius baltus žiurstus prisikiszę. Vyrai teipjau buvo kaimiszkai pasirėdę, o dainorių mokytojas, J. Visockis, iszrodė tikru senu žemaicziu. Svieto susirinko pilna salė, kurie kiek pasivėlino, turėjo grįžti namo, nes nebegavo bilietų. (Latviai pasakoja, kad ant jų teatrų labai retai kada tiek žmonių susirenka). Maiszėsi czia ir gana aristokratiszkos ypatos, ir visoki czinovnikai yvairiausiose uniformose, bet kalbant girdėjai beveik visus lietuviszkai. Tik draugystės pirmsėdis Giedraitis, nežinia kodėl, bėgiojo ir kiekvienam, kurs jam kiek poniszkesnis iszrodė, barszkino lenkiszkai. Buvo ir kunigų szmots susirinkę, teip antai visi Rygos jaunesni kunigai, o keletas ir isz kaimų buvo atvažiavę. Visi jie lietuviszkai sznekėjo. Isz parduotų bilietų draugystė surinko 834 rublius su kapeikoms. Programai buvo spaudinti keturiose kalbose: rusiszkai, vokiszkai, latviszkai ir francuziszkai, bet nė žodžio lietuviszkai. Valdžia buvo leidusi spaudinti ir lietuviszkai, bet tik kirilica, todėl draugystė nutarė geriau visai be lietuviszkų programų apsieiti negu priimti kirilicą.

Lenkai stengėsi lietuvių vakarui padaryti konkurenciją parengdami tą pat vakarą savo balių, bet konkurencija jiems nenusidavė. Lenkai czia Rygoj stengiasi visaip lietuviams kenkti ir vienybę tarp jų ardyti, tik ne visada jiems sekasi. Dabar sztai vienas lenkelis, advokatas Meiro, likos ir į musų draugystę priimtas, ir tai dagi už garbės sanarį. Priėmė jį patsai Dr-tės pirmsėdis Giedraitis, o dabar visi sąnariai yra teip suszyžę ir nežinia kas isz to iszeis. Pažiurėsime vienog, ką sąnariai pasakys ant sekanczio pilno Dr tės susirinkimo.

Vargdienių "darbo namai" Kaune.

Apie deszimt metų atgal Kaune likos įkurti teip vadinami vargdienių "darbo namai", — kas toks tarpinio tarp ligonbuczio ir ubagų szpitolės. Ant palaikymo tų namų miestas kasmet paskiria isz savo biudžeto 200 rublių, bet ta paszelpa yra teip maža, kad apie ją neverta nė minėti. Isz pagarsintos atskaitos už 1902 metus matome, kad iszleidimai ant palaikymo namų, balansuojanti su įėmimais, isznesza 939 rublius 40 kapeikų. Isz viso namuose dirbo 87 žmonės: vyrų 20, moterų 38 ir vaikų 29; isz tų katalikų 65, žydų 15, stacziatikių 4, luteronų 3, tarp kurių miestelėnų 69, kaimieczių 11 ir dvarionių 7. Visi dirbantiejie czia varguoliai paprastai jokio amato nemoka, serganti visokioms ligoms: akių, kojų etc., teipgi nuomaninkai ir nukarszėliai. Atlieka jie visokius lengvesnius darbus, kaip antai daro popierinius maiszelius krautuvėms, dėžutes papėrosams, kopertus lipdo, plunksnas plėszo ir tt., už darbą gi gauna ant dienos po 10 kapeikų be valgio ir be nakvynės! Isz to aiszkų, kokį sunkų gyvenimą turi tie varguoliai vilkti ir kokiu biauriu pasityczіojimu ir varguolio dalies yra visas tas "labdaringas" miesto įtaisymas.

Isz Prusų Lietuvos.

Visiems Tilžės urėdninkams, pradedant nuo panaktinio iki vyriausiam rasztininkui, tapo szįmet vėl algos padidintos, per ką miesto iszkaszcziai pasidaugina su virszum ant 16 tukstanczių markių. Apie tai N. L. Ceitunga raszo: Kaip lengvai tokie ponai gauna sav algas padidinti. Nepažįsta jie nė vargo, nė sunkių laikų: mėno praeina ir jie savo algą įbraukia. Kitaip dalykai stovi su laukininkais, darbininkais ir amatininkais. Laukininkas sunkiai dirba, bet nežino, kokius jam vaisius jo darbas atnesz. Darbininkas ir amatininkas turi dirbti ir rupintis ant savo užsilaikymo, nes visur konkurencija vieszpatauja. Teisybė, jis mielai viską daro, jei tik turi ką dirbti, bet kas suskaitys tuos tukstanczius, kurie mielai dirbtų, jei tiktai darbą gautų. Ne įstabu todėl, kad kitos luomos lyg su pavydu žiuri ant urėdninkų, kurie be jokių rupesczių linksmai atsižvelgia į ateitį. Prie to da sunkiau darosi, matant, kaip tie urėdninkai, kurie jug tų paczių darbininkų yra szaltai užlaikomi, apsieina su jais ne kaipo jų tarnai, bet kaip ponai.

Szįmet priesz rinkimus į vieszpatystės seimą Prusų Lietuvoj social-demokratai pradėjo smarkią agitaciją. Atspaudinę dangybę "kalendrų" lietuviszkoj kalboj, kuriose aiszkina žmonėms jų padėjimą ir socialdemokratų reikalavimus, platina tokius tarp lietuvių ir kvieczia juos balsuoti už jų partijos pastatytus kandidatus. Ta agitacija supaikėjusiems lietuviszkiems "konzervatyvams", kurių szauksmažodis yra "Su Dievu už ciecorių, vieną ir tėvynę", (suprask vokieczių "Vaterland'ą"), baisiai nepatinka ir jie "brolius lietuvininkus" szaukia niesiduoti tiems "socijaldemokratiszkiems apasztalams" savę suvadžioti.

Tulės prietaringas ukininkas isz Bumbulvitės turėjo papratimą kiekvienų naujų metų vakare perskaityti savo pinigus ir prie to ypatingą maldelę sukalbėti, tikėdams, kad per tai sekancziuose metuose jo pinigai szaunai pasidaugins. Teip buvo ir szįmet, bet ant nelaimės, perskaitęs pinigus ir suvyniojęs szimtmarkį į popergalį, paliko jį, užmirszęs, ant stalo. Ant rytojaus jis umai pasigedo pinigų ir ėmė jų jieszkoti, bet buvo jau per vėlu: moteris, iszszlavus grįzįą popiergalį su szimtmarkiu drauge su sąszlavoms buvo į besikurinantį peczių įmetus.

Einanti ledai Sekenburgyj įlaužė sieną vieno szpykerio ir iszplovė isz ten kelis bosus spirito. Nunesztus vandens bosus tulam tvenkinyj ledai sutriuszkino ir spiritas iszsiliejo. Vienas bernas atvedė į tvenkinį pagirdyti arklius ir patėmyjo, kad atsigėrę arkliai pasidarė labai linksmi ir lyg girti. Paragavo bernas vandens, ir ne mažai nusidžiaugė, radęs tikrą ruginę. Ta žinia veik prasiplatino po visą kaimą ir žmonės su viedrais ir puodais bėgo stebuklingo vandens parsineszti. Nors spiritas galiaus buvo visai iszkydęs, bet žmonės nepaisė ant to ir sėmė, kiek galėjo, beidžiaugdami kad nors tokio galės už dyką prisisiurbti.

Naujas laikrasztis.

Tilžėje pasirodė naujas mėnesinis laikrasztėlis „Kryžius", rodosi tų paczių sargieczių iszleidžiamas. Patsai laikraszczio vardas aiszkiai parodo, kam jis yra skirtas. Įžengiamamjame straipsnelyj iszleistojai iszsitaria, kad iszleidinėjant „Kryžių" geriausiais jų norais esą darbuotis ant Dievo garbės, ant bažnyczios pelno ir duszių iszganymo, tik abejoja, ar jų sėjama gera „siekla" uždėrės, ar bedygstanczius grudelius szaltis ne suszaldys, kirmėlės ne iszgadins, ledai ne iszmusz, nepriteliai ne iszraus ir tt. Na, Dievo valia. Pirmas „Kryžio" pėdelis parupintas, telpa jame keletas religijiszkų straipsnelių, kaip antai: pamokymas apie kryžių; augszcziausias žmogaus tikslas; rodos motinoms apie auginimą vaikų; ar visi tikėjimai yra vienodi ir geri; patarmės užlaikyti artymo meilę. Beto yra da czia rodos jaunoms mergaitėms, deszimtis kvalysczių, užklausimai su atsakymais, apie szv. Antaną iszPaduos, apie Tėvą Elizejų, Siberijos misijonorių, ir žinia apie piligrimką į Rymą.

Isz Australijos.

Australijoj lietuvių mažai randasi, perdaug mat tolymas kraszto ir kelionė per brangiai atsieina. Melbourne buvome trįs lietuviai, bet paskui asz tik viens pasilikau, du mano draugai iszvažiavo į Sidney. Miestas Melbourne yra didelis ir gana gražus, teipgi ir klimatas sveikas. Gyventi butų czia smagu, bet tik turint pinigų ant pragyvenimo, kas atseina-gi uždarbių, tai nė vienam savo tautieczіui nevelyczіau važiuoti czia darbo jieszkoti. Ne tik Melbourne sunku yra darbas gauti, bet ir kitose apygardose darbai visai blogai eina. Pilni sodnai yra prigulę bedarbių, pilnos ulyczios jieszkanczių darbo cziabuvių darbininkų, o ko jau norėti, kad svetimas atkakęs darbą gautų. Australijoj angliszki bedarbiai darbininkai daugiausiai mėgsta stovėti ant ulyczių kerczių, ypatingai prie karcziamų. Stovi jie czia sau ir seiles varvina į saliuną žiurėdami. Vaizdas labai liudnas ir gaila vargszų. Jeigu kurs kokį tripensą kur gavo, tai nesza jį kuoveikiausiai į karcziamą, o su valgiu, tai kaip Dievs davė.

A. M.

Isz Amerikos.

Kalnakasiu straiko santaikos sudas.

WASHINGTON, D. C. Kalnakasių straiko santaikos komisija spgarsino jau savo nutarimus. Svarbiausiais punktais to nutarimo yra: 1) padidinimas visiems kalnakasiams mokesties ant 10 procento; 2) sutrumpinimas darbo dienos; 3) visoki nesusipratimai tarp kalnakasių ir operatorių turi but santaikos sudo iszriszti; 4) pažeanklinimas minimaliszkos mokesties už darbą; 5) praszalinimas blogo apsiėjimo unijistų su neunijistais; 6) praszalinimas sistemo užlaikymo kastynių policijos; 7) pildymas iszduotų įstatymų sulyg vaikų darbo. Szie santaikos sudo užgyrimai turi but pildomi iki 31 dienai kovo 1906 metų. Tas gi kaip matyti sudo nutarimai krypę yra ant darbininkų naudos, bet daugelis kalnakasių tuo nusprendimu nėra pilnai užganėdinti.

Iszteisinta kriminaliste.

CLEVELAND, O. Vietinis kriminaliszkas sudas pereitą subatą perkratinėjo bylą tulos Winkowskos, lenkės, kuri, drauge su savo numylėtiniu Janowskiu, nužudė savo vyrą. Prisiegdintiejie sudžios iszneszė verdiktą, kad moteriszkės papildyta užmuszystė nėsanti biauria piktadarystė, ir Winkowska tapo iszteisinta. Jos sandalyvininkas užmuszystėje, Janowski, kadangi jis yra vyras, tapo pripažintas kriminaliszku prasikaltėliu ir nusudytas ant viso gyvenimo į kalėjimą. Isztikro „neisztiriami teisdarystės keliai!"

Milijonieriaus palaikai.

BOSTON, MASS. Pasimiręs czia milijonierius Arioch Wentworth paliko 7 milijonus dolarų turto, isz kurių didesnę dalį savo testamente užraszė ant įsteigimo amatų mokyklos. Pasilikusi jo duktė, Mrs. Willoughby Stuart, turi gauti iszto kasmet po 12 tukstančių dolarų rentos, o jo du sunaicziai po 6 tukstancziu. Pone Stuart vienog isz tokio testamento neužganėdinta ir žada per provą jieszkoti, idant jis butų panaikintas ir visi milijonai jai vienai pripažinti.

Rasu kova.

OXNARD, CAL. Tarp meksikoniszkų ir japoniszkų darbininkų, dirbančių vietiniuose cukraus fabrikuose, kovo 24 dieną užgimė smarki kova, kurioj isz abiejų pusių paleista apie 200 szuvių. Meksikoniets Perfecto Ogas ir jo draugas Vosquez likos nuszauti ir daugybę kitų sunkiai sužeista. Apie 400 meksikonių ir apie 600 japonieczių toj kovoj dalyvauja ir nežinia, kuomi ji pasibaigs.

Beziovaudama numire.

OSHKOSH, WIS. Po trijų prų nepaliaujamo žiovulio pasimirė czia tula moteris Jenner. Negalėjo ji ne užmigti, nė pasilsėti, kadangi apėmė ją koks tai nepaprastas, nepaliaujamas žiovulys, teip kad spėkos ją visai apleido ir ji ant galo numirė. Daktarai patįs nežino, kokia tai galėtų but liga, nors mena, kad žiovulys turėjo pseiti nuo kokių ten smegenų pažeidimų, isz ko paėjęs kutenimas ir traukymas koserės stimplos.

Pakelia instojimo mokesti.

WILKES BARRE, PA. Mokestis įstojimo į kalnakasių organizaciją "United Mine Workers" nuo 1 d. balandžio szių metų tempa pakelta ant 10 doliarų, vietoj buvusių iki sziol 2 doliarų. Szitas nutarimas palyti visų darbininkų dirbanczių kietųjų anglių kastynėse. Organizacija tikisi, kad dėl tos priežasties iki 31 dienai kovo prisiraszys beveik kiekvienas kalnakasys į organizaciją, kadangi įstojimas paskui bus daug sunkesnis.

Darbininku geradejas.

WASHINGTON, D. C. Peorijos, Ill., vyskupas Spaulding pereitą nedėlią laikė czia pamokslą, kuriame aiszkino, kad darbininkai, norėdami savo gyvenimo sanlygas pagerinti, butinai turi isztis į drutas darbininkiszkas organizacijas ir kad toks jų organizavimasi pilnai sutinkąs su Christaus mokslu.

Beprotes darbas.

FISKDALLE, MASS. Moteris mašinisto Burkes, susirgus proto liga nužudė ketvertą savo vaikų, lavonus suliejo kerosinu ir uždegė, galiaus paėmus peli pati pasipiovė.

Patžudyste.

MILWAUKEE, WIS. Dailidė Henry Hensler, dirbantis prie naujai statomų didelių namų Morville Coverin Co., užpykęs ant formano Weyerio paleido į jį porą szuvių, bet nepataikęs prieszui, suvarė patsai sau kulką į galvą.

Sniego pusniuose pražuvo.

Laike paskutinių smarkių sniego pustymų Wyomingo valstijoj pražuvo penki piemenys ir daugybe ganomų jų gyvulių.

Nelaime kastynese.

ATHENS, ILL. Kovo 23 dieną vienose isz czianykszczių anglų kastynių įvyko smarki gazų eksplioz ja. Ekspliozijos likos 7 darbininkai užmuszti, 1 mirtinai, o kitas lengviau sužeistas.

Gaisrai.

PITTSBURG, PA. Pereitą panedėį sudegė czia dideli namai, kuriuose talpinosi keletas krautuvių. Ugnisai užgimus krautuvėse buvo daugybė darbininkų-pardavinėtojų ir sveczių, bet visiems pasisekė laimingai isz liepsnų pabėgti. Tik prie gesinimo du ugnagesiai likos sunkiai apdegintiir rodosi nuo žaizdu pasimirs. Ugnies padarytą blėdį aprokuoja ant 150 tukstancziu dol.

GRAND RAPIDS, IA. Czia sudegė dvi didelės krautuvės. Ugnies padarytą blėdį apskaito ant 35 tukstancziu doliarų. Prie gesinimo vieno ypata nelaimingai įpuolė į ugnį ir sudegė, o du ugnagesiai likos sunkiai apdeginti.

Expliozijos.

FULTON, KY. Lentų piovinycziose McCauley 24 dieną kovo eksplioda vo garinis katilas. Ekspliozijos likos 3 darbininkai ant vietos užmuszti, o szeszi sunkiai sužeisti. Isz namų likos tik vieni griuvėsiai.

Nelaimes ant geležinkeliu.

BLOOMINGTON, ILL. 24 kovo bėgantis ekspresinis trukis Peoria & Eastern geležinkeliu užbėgo per neatsargumą ant szoninės linijos ir susimuszė su atbėgusiu isz prieszingos pusės tavoriniu trukiu. 8 pasažieriai likos sunkiai sužeisti.

ALTOONA, PA. 23 kovo. Bėgantis į Washingtoną Southern geležinkelio pasažierinis trukis netoli nuo Ayersville nuszoko nuo rėlių, prie ko 2 konduktoriai likos sunkiai sužeisti, o vienas pasažieris užmusztas.

KNOXVILLE, IA. Ant Burlington geležinkelio susimuszė pasažerinis trukis su atbėgusiu isz prieszingos pusės tavorinių trukiu. Užmusztas likos maszinistas Hiatt.

Isz darbo lauko.

¶ LOUISVILLE, KY. Kovo 24 dieną laikyta czia buvo konferencija reprezentantų nuo 27 kastynių draugysczių ir 10 tukstancziu kalnakasių ant aptarimo mokesties skalės. Darbininkai reikalauja tokios mokesties skalės, kokia buyo Indiana polyje ant kalnakasių konvencijos užgirta, taigi 90 centų už toną. Iki sziam laikui Kentucky'ės kastynėse mokėta tik 75 centus už toną ir operatoriai nori tą skalę ir ant toliau palaikyti ar bent ne daugiau kaip ant 10 procentų ją padidinti, bet darbininkai ant to nesusitaiko.

¶ MAHANOY CITY, PA. Kovo 28 dieną sustraikavo czia 12 bravorų darbininkai už tai, kad kompanijos atsisakė padidinti jiems reikalaujamą mokestį. Kompanijos nori pavesti dalykus ant iszriszimo santaikos komisijai, bet darbininkai ant to visai nesutinka. Jie tiesiog pasakė, kad kompanijos arba umai turi ant darbininkų reikalavimų sutikti, arba straikas iszsiplatins ir ant daugiau bravorų.

¶ NEW YORK, N.Y. Czionai pakėlė straiką darbininkai Manhatan virszutinio geležinkelio, reikalaudami padidinimo mokesties ir sutrumpinimo darbo valandų per dieną. Kompanija sutinka ant padidinimo mokesties, bet atmeta reikalavimus sulyg darbo valandų, o darbininkai butinai nori, kad ir ant szių paskutinių reikalavimų kompanija sutiktų. Straikieriai vienog tikisi kovą laimėti.

CINCINNATI, O. Ant pareikalavimo kompanijų Cincinnati Beveling & Silvering Co. ir Western Mirron Plate Co. sudžia Rufus Smith iszleido t. v. "injunction" prieszai straikuojanczius tų kompanijų dirbtuvėse darbininkus. Jei straikieriai bandytų atkalbinėti užėmusius jų vietas "scabsus" nuo darbo, butų asztriai persekiojami ir baudžiami.

¶ LANCASTER, PA. Sudžia Landis iszleido drausmę (injunction) prieszstraikuojanczius Maritta Casting kompanijos darbininkus. Darbininkams ne valia nė sargų pastatyti, kurie gintų savo vietas nuo scabsų, nė atkalbinėti scabsus nuo darbo, nes butų sudo asztriai nubausti. Straikas tose liejinyczIose tęsiasi jau nuo gegužės mėnesio pereitų metų.

¶ TACOMA, WASH. Czia sustraikavo apie 100 dirbanczių ant tramvajų konduktorių, reikalaudami padidinimo mokesties.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Iš Brooklyno, N.Y.

Kovo 25 dieną prezidentas 45 lietuviszkos kuopos "N.G.W. of A." suszaukė nepaprastą susirinkimą ant apsznekėjimo reikalų pasiuntimo lietuvių reprezentanto ant turėsinczio szimet atsibuti Tarptautiszko Darbininkų Kongreso Nyderlanduose.

Baltimorės lietuviszki kriaucziai "Vienybes" nr. 11 sznekėdami apie tą patį reikalą, atsiliepia su klausymu, ar ir kitų Amerikos lietuviszkų kolionijų darbininkai pritaria D ro Szliupo užmanymui siųsti vieną isz Amerikos, kitą isz Europos lietuvių reprezentantą ant to kongreso, taigi musų kuopa ant minėto susirinkimo nutarė tą užmanymą visoms spėkomis remti ir rupintis, kad lietuvių tauta, kuri susideda beveik vien isz darbininkų, butų neabutinai ant to viso svieto proletarijato kongreso reprezentuota. Lietuviszki darbininkai kovoja už buvį lygiai su kitų civilizuotų szalių darbininkais, drauge su jais velka sunkų ekonomiszkos ir politiszkos vergijos jungą, todėl butinai turi su jais į artesnį ryszį suseiti ir vieni kitiems rankas paduoti. Gal jau netoli ta gadynė, kada susivienyję viso svieto darbininkai numes nuo savo sprando kapitalizmo jungą ir iszvalnys draugiją isz panczių nelaisvės ir prispaudimo, todėl mums lietuviams, kurie esame da labiau už kitas tautas kankinami, kencziame didesnį politiszką prispaudimo, juo labiau reiktų su tarptautiszkų darbininkų rysziu susidraugauti. Pritardama pilnai D-ro Szliupo užmanymui, musų unijos 45 kuopa vienbalsiai nutarė, idant Amerikos lietuvių reprezentantu ant to Tarptautiszko Kongreso butų patsai užmanytojas, taigi D ras Szliupas. Mes ant to isz unijos kasos paskiriame 50 doliarų.

Draugai darbininkai, lietuviai! Pasirupinkime ant to reikalo sumesti po kiek kas iszgalime, ant apmokėjimo kelionės ir pragyvenimo kasztų musų reprezentantui. Pradžią jau turime: musų kuopa skiria 50 dol., draugas K. Rutkus isz Chicagos, kurs pirmas perstatė D-rą Szliupą reprezentantu, aukauja 2 doliaru, taigi turime jau 52 dol. Baltimorieciai teipgi žada prisidėti. Varykime gi darbą toliaus. Nors Vienybės Redakcija po korespondencija isz Baltimorės pridurė nuo savęs, kad delegatas kasztuotų apie 200 doliarų, tai visgi musų kuopa mano, kad tokia suma yra per maža. Delegatas turėtų sugaiszti mėnesį laiko, mažiausiai, o jug vidutiniszkas uždarbis paprasto darbininko iszneszа iki 50 doliarų ant mėnesio, o augsztesnės profesijos ypata uždirba per mėnesį iki 100 ir daugiau doliarų. O jug ir kelionės kasztai delegatui iszeitų didesni, nesiųsime juk jį treczia kliasa, idant jis kelionėje vargtų už mus kaip Kristus už svieto griekus. Ne per daug bus, jei galėsime apsieiti su 300 dol arų. Taigi vyrai, szian visi į darbą!

K. Balcziunas.

Musų miesto lietuviai sziuo tarpu pradėjo smarkiau krutėti. Neseniai susitvėrė czia „Lietuvių kooperacija", kurios mieriai yra užsiimti prekyste ir tuomi savo sąnarių materialiszkas sanlygas pagerinti, o „Lietuvos Sunų Draugystė" užmanė sutverti visų Brooklyno ir aplinkinių miestų lietuviszkų draugysczių ryszį, idant suvienytoms spėkomis pastatyti Brooklyne didelę salę susirinkimams, balams etc. Jeigu tas užmanymas įsikunytų, lietuviai turėtų didelę naudą, juo labiau, kad dabar svetimtauczių užlaikomos salės yra be galo brangios ir ne kas kartas tas paczias gali susirinkimams gauti.

Reikalai musų parapijos, kaip jau buvo garsinta porą sykių laikraszczuose, da nėpabaigti. Parapijonįs matydami, kad kunigas neiszduoda lokundų isz įėjimų ir iszleidimų, pasirįžo praszyti vyskupo, kad jis atsiimtų sau kunigą. Likos sukviestos ant mitingo draugystės szv. Kazimiero, szv. Juozapo, szv. Jurgio ir szv. Petro, iszrinkome isz visų tų draugysczių komitetą, sudarėme praszymą po kuriuo pasirašė daugiau kaip ketveri szimtai parapijonų, ir nusiuntėme vyskupui, meldami, kad iszkeltų isz czia kunigą ir daleistų vėl po senovei laikyti susirinkimus. Laukėme du mėnesiu atsakymo nuo vyskupo, bet nesulaukdami suszaukėme vėl ekstra susirinkimą, ant kurio iszrinkome naują parapijos komitetą: prezidentu A. Kundrotą, sekretoriais S. Bonkeviczių ir J. Szunckį, kasier. S. Simanaviczių, trustisais J. Jeseviczių ir J. Abraitį; prie to 10 kolektorių ir 12 vyrų, kurie prižiurės visus kitus parapijos reikalus. Matydami tai kunigas norėjo suardyti parapijonių ir draugysczių vienybę, keikdams komitetą ir kitus prieszingus jam parapijonis, bet musų vienybės jam nepasisekė suardyti ir, tikimės, nepasseks. Tik, vyrai, laikykimės drucziai. Musų turtas, tai mes ir turime jį valdyti. Varde visų parapijonių

S. V. Bonkevicziusas, sekret.

Isz New York, N. Y.

Artinanties pavasariui pradeda vis kas atgyti ir gyvenimas linksmesniu iszrodo, o žiurint ant musų brolių krutėjimo, da smagiau darosi. Teisybė, skaitant lietuviszkus laikraszczius viso ko atrandi ir gero ir blogo, bet vienas, ką džiugina szirdį, tai susipratimas lietuvių szelpti musų kankinitinius, patekusius už lietuviszkus dėlykus į maskolių nagus, ir einanczią į augsztesnius mokslus lietuviszką jaunuomenę. Reiktų tik mums labiau susipraszti, suseiti į artesnę vienybę ir vieni kitų ne niekinti, bet kožnam reikale vienas kitam ranką paduoti. Begyvendams New Yorke asz patėmyjau vieną negerą pusę kai-kurių czianykszczių lietuvių. Ta negera puse yra niekinimas naujai atkeliavusių isz Lietuvos savo tautieczių arba teip vadinamų „grinorių". Nors naujai atkeliavęs butų daug iszmintingesnis, prakilnesnis ir apszviestesnis, tai vis gi ilgiau czia pagyvenusiejie szelmesi nuo jų, niekina ir pravardžiuoja, stengdamies prie to savędaug iszmanancziais „ponais" nuduoti. Toks pasielgimas isz szalies seniau czia gyvenanczių lietuvių yra labai peiktinas, kadangi tuo niekinimu „grinorių" jie smarkiai įžeidžia szirdį prasciokėlio ir sukelia pas jį jausmus neprielankumo ir nedraugiszkumo priesz kitus savo sanbrolius. Tai gi ne niekinti juos reikia, bet szvelniai apsieiti, supažiodinti juos su czianykszczių lietuvių gyvenimu, jų krutėjimu, su abelnais musų tautos reikalais, su musų tautiszkoms organizacijoms etc., rupintis įgyti jų simpatijas, o ne atszaldyti nuo savęs ir musų tautiszkų reikalų. Gal but tas dalykas ir yra priežasczia atszalimo czianykszczių lietuvių nuo vis ko, ir stokos draugiszkumo savitarpiniuose santikiuose. Teip jau daug randasi czia lietuvių, kurie net kalbėti lietuviszkai nenori, bet griebiasi — nors ir darkytos — lenkiszkos arba angliszkos kalbų. Todėl tai ir aukų ant musų tautiszkų reikalų isz New Yorko ne daugiausiai plaukia, nors lietuvių gyvena czia gana diktas skaitlius.

A. Pranaitis.

Isz Union City, Conn.

Vietinis Lietuviszkas Kliubas kovo 6 dieną parengė vieszų susirinkimą su prakalbomis ir dekliamacijomis. Susirinkimą atidarė iszrinktas pirmsėdžiu J. Bekeris, kurs paaiszkino susirinkusiems, kad szis susirinkimas esąs suszauktas apvaikszcziojimui 20 metinių sukaktuvių nuo pasirodymo pirmo lietuviszko laikraszczio „Auszros" Prusų Lietuvoj. Po to dekliamuotos buvo eilės, dekliamavo jas maži Sadlausko vaikeliai, kurių vienas vos 4 metų amžiaus turi. Po dekliamacijų iszėjo su prakalba atsilankiusi į czia isz Plymoutho Daktarė Želvienė. Kalbėjo ji apie atgijimą lietuvių tautos, apie įkurimą pirmo lietuviszko laikraszczio „Auszros", kuris nors neilgai gyveno, bet pasėjo gerą sėklą, pajudino lietuvystės dvasią, pažadino lietuvius į darbą teip, kad sziandien turime jau sutvėrę savą literaturą ir keliolika lietuviszkų laikraszczių. Toliau savo kalboje ji priminė apie musų kankintinius, nukentėjusius už lietuvystę ir ragino tautieczius neužmirszti apie jų vargą, szelpti juos, idant tokiu budu palengvinti jų kancziasi iztrėmime, Siberijoj ir kalėjimuose. — Paskui vėl dekliamuota eiles: Baltruszaicziutė dekliamavo „Linksma yra matyti, kad tėvynė praded atgyti" ir Nelė Sadlauskiutė — „Lietuva tėvynė brangi". Po kalbų ir dekliamacijų padaryta buvo kolekta ant naudos besimokinanczios jaunuomenės. Surinkta aukų isz viso $2.74, prie to Kliubas nuo savęs pridėjo 42 centu, taigi iszviso susidarė $3 16. Kovo 8 dieną tas pats Kliubas laikė savo susirinkimą, ant kurio surinkta pazelpai Visztalio aukų $1.40. Vsas aukas Kliubas pasiuntė „Lietuvos" redakcijai (žr. nr. 12. Red.).

A. Kumaitis.

Isz Waterbury, Conn.

Amerikoje sentra „Lietuviszka Nepriklausminga Katalikiszka parapija" susitvėrė dieną 22 spalių 1902 m. po vardu „Vi-ų Szventų", Waterbury, Conn. Tas užmanymas, nežiurint ant daronių visokių klioczių ir persekiojimų isz pusės zokonijko ir kitų airiszkų tarpininkų, rado geroką skaitlių pritarėjų ir tai isz sumanesnių lietuvių. Per tulą laiką dievmaldysta buvo laikoma sveta nėje, o nuo 1 dienos kovo szių metų jau savo nupirktoje bažnyczioje ant Disher Ave. Klebonu tos naujos ir antros szieme mieste parapijos yra kun. Dilionis. Apart abelno darbavimosi kun. D. tos parapijos reikaluose, užsitarnauja jis pagyrimą da už suorganizavima lietuviszkos jaunuomenės, žemiau 15 metų senumo, isz 20 ypatų, kurie lavinasi ant mandolinų. Tas kun. užmanymas yra pagirtinu ne vien dėl to, kad daugelyje lietuviszkų szeimynų atsiras už tulo laiko muzikantas, bet ir nuodingos tuomi, jog tokie vaikai ir mergaitės neturės progos įkyrėti gatvių praeiviams, nes laiką praleis ant lavinimosi. Butų malonu, idant daugiau atsiras tų lietuviszkų kunigų, dirbanczių ant tokios jau dirvos, tada ir airiai suprastų, kad mes ir be jų galime gyventi, ir tai dar geriau.

Žirgvaikis.

Isz Scranton, Pa.

Kovo 15 dieną sutvėrėme czia kuopą „Auszros Draugystės", kurios mieriai yra szelpti einanczią į augsztesnius mokslus lietuviszką jaunuomenę. Priimdami „Auszros" įstatymus, Centraliszka Draugystės vyriausybe pripažistame Chicagos kuopos virszininkos. Į kuopą prisiraszė ir užsimokėjo įžengiamąją mokestį sekanti sąnariai:

Motiejus Valentinaviczius	1.00
Jonas Kliuczinskas	.50
Juozas Judickas	1.00
D ras A. Bacevicze	1.00
Bronislava Baceviczienė	1.00
Pius Dabickas	.50

Į kuopos vyriausybę isztinkome: Prezidentu M. Valentinaviczių; Sekretorium P. Dubickų; Kasierium D rą A. Baceviczę. Susirinkimai bus laikomi pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio D ro Baceviczиaus aptiekoj, po nr. 421 Penn ave.

Broliai lietuviai, kurie suprantate reikalingumą szelpti mokslan einanczius savo tautieczius, idant jie paskui savo darbais galėtų prisidėti prie kulturiszko pakėlimo tėvynės Lietuvos, tverkime visur „Auszros" Draugystės kuopeles, kad per tai pasidintų musų spėkos ant pasekmingesnio nuveikimo teip szvento darbo!

Su godone

P. Dubickas, Sekr.

Iš Brooklyn'o, N.Y.

Pradedant nuo 8 dienos kovo czianykszczių lietuvių burelis pradėjo laikyti kas nedėlė diskusijų susirinkimus. Isz pradžių tokios diskusijos ėjosi labai lėtai, kadangi ant susirinkimų ateidavo mažas skaitlius žmonių, per ką turėjome mažai kalbėtojų ir teip jau mažai klausytojų. Dabar vienog žmonės labiau apsiprato ir skaitlingiau pradėjo ant diskusijų lankytis, teip kad antai 22 dieną kovo prisirinko jau pilna salė žmonių. Diskusijos eina apie yvairius gyvenimo klausymus, apie draugijos rėdą, apie jo geras ir blogas puses, kokiu budu pagerinti gyvenimo sanlygas dirbanczių luomų, etc. Diskusijos atsibuva kiekvieną nedėlios dieną nuo 2 valandos po pietų po nr. 73 Grand st., bet nuo berželio mėnesio, laike vasaros karszczių, bus ant poros ar ant trijų mėnesių pertrauktos. 22 dieną kovo po diskusijų p. J. Lutkauskas paaiszkino susirinkusiems apie reikalą szelpimo nukentėjusių už lietuviszkus darbus lietuvių po maskoliaus jungu ir pats, paėmęs kepurę, perėjo per susirinkusių eiles ir surinko tam tikslui 2 doliaru. Pinigus pasiuncziame kancintinių komiteto kasieriui.

K. Balcziunas.

Isz Allegheny, Pa.

Darbai czia eina gerai ir pribu vusiems jau ne sunku darbas gauti. Uždarbiai, teisybė, ne kokie, per dvi sanvaiti uždirbame po 20 doliarų da ir su centais. Darbų yra visokių, sunkesnių ir lengvesnių — ant pasirinkimo. Žinoma, prie sunkesnių darbų ir moketis yra didesnė.

Vietiniai lietuviai gyvena sutikime, vaidų mažai tarp jų girdėtis. Ne be to, kad kartais kur didesnioj kompanijoj neapsistumdytų, bet po sudus nesitąso.

Jos. Rupszis.

Užmanymas.

Paskutiniame laike musų tauta žymiai pasikėlė. Musų literatura pasididino lygiai originaliszkais kaip ir verstais isz svetimų kalbų veikalais, teip kad dabar lietuvis nors vien tik savo prigimtą kalbą pažindamas, gali jau rasti isz ko pasirinkti pagal savo norą laikraszį, ar knygelę ir atliekamą nuo darbų laiką perleisti ant naudingų skaitymų. Turime privėrę daugybę pagelbinių draugysczių, turime keletą tautiszkų organizacijų susitvėrusių su gana gražiais mieriais, bet visos tos neužganėdija visiems musų svarbiausiems reikalavimams vien dėl to, kad jos yra pasiskirstę į didesnes ar mažesnes partijas, į didesnes ar mažesnes kuopas ir kuopeles, o per tai iszskirstytos yra musų spėkos. Nuveikimas gi svarbesnio tautos darbo reikalauja ne iszskirstytų spėkų, bet drucziai sujungtų, suvienytų. Turime antai keletą susivienyjimų — Tautiszką, Rymo Katalikų Sandarą, Laisvamanių. Kam jų tiek? Tėvynės Mylėtojų Draugystės rods svarbi užduotis, bet ji iki sziam laikui nedaug da nuveikė. „Auszros" ir „Motinėlės" draugysczių teipjau svarbus mieriai, bet dėlei mažo skaitliaus savo sąnarių nedaug ir jos gali nuveikti. Paprastai mes kaltiname savo tautieczius už jų nerangumą ir nesiraszymą prie musų organizacijų. Bet tam jų nerangumui yra ir priežastis. Sztai asz gyvenu vietoj, kur, gali sakyt, lietuvių visai nėra. Vienog, jei kada pasitaiko su kokiu sueiti ir užklausti: Ar priguli į kokią musų organizaciją? — atsako: „Priguliu į N.N." Ar priguli į tą ir aną? — gauni atsakymą „Ne". Iszsisznekant toliau pasirodo, kad jis su mielu noru prigulėtų ir į kitas musų organizacijas, bet visa bėda tame, kad daug keblumų esą suiraszinėti su kiekviena atskirai, ant ko stoka ir laiko ir kantrybės, ypaczai mažai iszlavintam žmogui. Taigi aiszku, kad pavieniai gyvenantiems lietuviams — o tokių yra labai daug — nepriieinamos musų organizacijos vien dėlei jų perdaug didelio pasiskirstymo.

Dėl to gi, jei mes isztikro norime savo tautą pryszakin pastumėti, tai pirmiausiai turime suvienyti į kruvą iszblaszkytas musų spėkas. Mano įneszimas toks: Visoms musų tautiszkoms draugystėms susivienyti į vieną ryszį, užvardytą „Susivienyjimu Lietuvių Amerikoj". Tėvynės Mylėtojų Draugystė, Auszros ir Motinėlės Draugystės turėtų teipjau į tą Susivienyjimą prigulėti, teip kad isz jų pasidarytų vienas kunas, po viena konstitucija.

Daleiskime dabar, kad jau visi esame kruvoj, visi esame sąnariais tik vieno Susivienyjimo, turime vieną organą ir vieną konstituciją. Į tą Susivienyjimą mokame kiekviena vieną doliarą kas trįs mėnesiai, arba 4 doliarus ant metų. Menka tai mokestis, bet kaip daug daugiau mes galėtumėm nuveikti prie naujo budo organizacijos!. Sztai kas metai Susivienyjimas laiko seimą. Kuopų pasiuntiniai pirmiausiai perkratinėja darbus Komitetų praėjusių metų, ką komitetai nuveikė, ant ko apvertė jiems paskirtus pinigus ir kokią naudą isz nuneiktų jų darbų tauta aplaikė. Susivienyjimas iszrenka Centraliszką Vyriausybę, o po to renkasi Skyrių Komitetai (kaip prie dabartinio stovio Skyrių Komitetus galima praminti teip: Tėvynės Mylėtojų, Mokslaeivių, Kankintinių ir Aukų komitetai). Po iszrinkimui komitetų ir apsvarsczius visus tautos reikalus, seimas perkratinėja iždą. Daleiskime sau, kad skaitlius Susivienyjimo sąnarių bus 10 tukstancziu ypatų; mokant kožnam po 4 doliarus ant metų mokesties, į iždą įpliaukia per metus 40 tukstancziu doliarų. Isz tos abelnos sumos Susivienyjimas savo išde palieka $20 000 sąnarių reikalams (paszelpai, posmertnei etc); Mokslaeivių Komitetui paveda $5000; Kankintinių Kom. — $5000; Tėvynės Myl. Kom. — $11 000. Nauda czia aiszki. Komitetai, turinti pinigus jau rankose, gali daug geriau savo pareigas atlikti negu prie dabartinio sistemo, kada komitetas reikalaujantiems paszelpos mokslaeviams negali nė prižadėti nė atsakyti, o tokiose sanlygose mokslaeviui, anet tos pasakos, nė joti nė sustoti. Tas pats ir su kankintinais. Kada-gi Skyrių komitetai gaus nuo seimo paskirtas metines sumas grynais pinigais, tada visas jų triusas bus tik sužinoti, kur labiau reikalinga yra paszelpa ir kur kokią skylę reikia užlopyti.

Visos surenkamos aukos turėtų but siųstos vien ant Aukų Komiteto rankų, o tas komitetas iszduoda atskaitą isz surinktų aukų seimui. Seimas nutaria, ant ko aukos turi but apverstos.

Svarbiausias užsiėmimas turėtų but Tėvynės Myl. Komiteto. Rods dabar T. M. D. iszleidžia moksliszkas knygeles, bet tie iszleidimai toli da neužganėdija musų reikalų. Prie naujos organizacijos T. M. komitetas turėtų pirmiausiai iszleisti keletą deszimczių tukstancziu egzemplioriu gerų elementorių, pradinių mokslaknygių, o miestuose, kur gyvena diktas lietuvių skaitlius, žiemoms atidaryti laisvas vakarines mokyklas, į kurias galėtų lankytis kiekvienas norintis pasimokinti, be skirtumo religijos, tikėjimiszkų pažvalgų ir nuomonių. Teip gi tas komitetas turėtų karts nuo karto parupinti gerus kalbėtojus, lektorius, kurie nors retkarcziais aplankytų tokias mokyklas su prelekcijoms. Lektoriams vienog butų uždrausta savo lekcijose užgriebti tikėjimo dalykus.

Geistina butų, kad szį mano įneszimą pagarsintų ir kiti Amerikos lietuviszki laikraszcziai, idant tokiu budu jis butų placziau visuomenės apsvarstytas. Organizacijų kuopos, kaip antai Susivienyjimo, T. M. D., Auszros ir Motinėlės Draugysczių turėtų tą dalyką gerai apspręsti ir ant sekanczio Susivienyjimo Seimo Brooklyne bandyti isztikro tokį ryszį užmegsti.

Ne-Sąnaris.

Isz visur.

‖ Hillsforde, Anglijoj, susitvėrusi yra gana originaliszką moterių draugystė, nesziojanti vardą „Draugystė iszdirbimui tarp moterių abejutiszko atsineszimo sulyg vyrų, arba prieglauda mergystę užlaikanczioms". Įstatai tos draugystės yra labai asztrus, kaip sztai parodo sekanti paragrafai: 1) Visos draugystės sąnarės turi turėt ne mažiau per 17 metų amžiaus, neszioti ilgus sejonus ir dailiai suszukuotus plaukus. 2) Kiekviena turi stengtis nepasiduoti viliojantiems vyrų gražumams (sic!), turi neapkęsti meilės ir biaurėtis apsivedimo. 3) Kiekviena sąnarė privalo agituoti tarp labiau silpnų moterų, kurios pasiduoda pagundoms ir yra pasirengusios įpulti į moterystės pragarą, ir rupintis jas nuo to sulaikyti. 4) Kiekviena turi pati sau duoną uždirbti, idant tokiu budu per visą gyvenimą pasilikti neprigulminga. Kiekvienas peržengimas szių įstatymų baudžiamas 5 ir daugiau svarais szilingų. Draugavimas su vyrais daleistas tiktai toks, kur tarp draugų nesimaiszo nė szeszėlis jausmų lytiszkos meilės.

‖ Apie įvykusius Tomske, Siberijoj, studentų maisztus, laikraszcziai dabar pranesza aiszkesnes žinias. Laike bylos už kokį ten įžeidimą vyriausybės, sudo salėje buvo susirinkę apie 70 studentų, o kada jie apleido salę, policija apsupo juos isz visų pusių. Studentai vienog prasimuszė per policijantų eiles ir traukė universiteto linkon, szaukdami: "szalin su tironais!". Umai prie demonstrantų saujalės susirinko ir prisidėjo apie 3000 žmonių, ką matydamas policijos virszininkas įsakė užbarikaduoti tiltą ir paszaukti pagelbon kariauną. Tuojau pribuvo ir patsai gubernatorius, kunigaikszti Viazemskij, kurs paliepė kareiviams demonstrantus atakuoti. Kareiviai veik visus iszvaikė, o 76 studentus suvarė į kalėjimo kiemą, kur juos pradėta be mielaszirdystės plakti. Nežiurint ant to, už poros dienų studentai vėl susirinko ir sudarė demonstraciją. Prie jų prisidėjo vėl apie 5 szimtai žmonių ir visi traukdami ulycziomis su iszkeltais raudonais vielukus garsiai protestavo prieš žvėriszkus valdžios pasielgimus. Kas vienog po to įvyko, truksta da žinių.

‖ Venezuelės revoliucionierių vadas, generalas Matos, pasiuntė respublikos vicepreziedentui, kurs yra teipjau ir kongreso pirmsėdžiu, generalui Ayala sekanczią telegramą: „Generalas Castro atsisako nuo prezidentystės. Pakol Castro bus respublikos galva ir ant savo urėdo pasilaikys, taika ir ramumas szalyj negali užviesz-patauti, bet sziuomi asz duodu savo garbės žodį, kaip veik kongresas priims Castros rezignaciją, asz panaudosiu visą savo įtekmę ir spėkas, idant revoliucijiszkų kariaunių vadai kuoveikiausiai palsautų naminę karę ir suteiktų szaliai ramumą." Menama vienog, kad Castro savo rezignaciją nuo prezidentystės atszauks, todėl naminė karė neveik bus užbaigta.

‖ Žinomas italiszkas tėpliorius Fausto Lonard nukeliavo į Konstantinopolį, norėdams czia siu darbo pasijieszkoti. Vaikszcziodams Turkų sostapilies gatvėmis, jis užmanė nupieszti szkicus orientaliszkų keleivių, bet umai tapo suaresztuotas, kadangi pagal kornąą nevalia „tinkinczіųjų" veidus ant drobės pieszti. Po kelių dienų kalėjimo paszaukta jį į sultano palocių ant iszsiteisinimo. Czia vienog, peržiurinėjant Lonardo darbą sultanui teip labai nuimti jo paszиniai patiko, kad jis tuojau padarė nelaimingą italą savo palociaus tėpliorium, apdovanodams jį didele pinigų suma ir pavesdams czielą palocių gyvenimui.

‖ Ant salos Ceylon apskystas likos už neszvarius darbus gen.-majoras Hector McDonald, perdėtinis angliszkų karisunų ant Ceylon. Salos gubernatoriui Ridgway įsakyta suszaukti kariszką sudą, kurs turės apskystąjį sudyti. McDonald yra vienas isz labiausiai užsitarnavusių Anglijos oficierų, mažai kas tik atsiženklinimo orderių turi kiek jis. Nežiurint ant to skundžiamas jis yra už biaurius prasižengimus priesz moraliszkumą ir byla be abejonės sukels nemažai triukszmo.

‖ Francuzijos redikalų vadovas Clemenceau Paryžiui padavė senatui įneszimą, idant pansikinti francuziszką ambasadą prie Vatikano (popiežiaus palociaus) ir iszbraukti isz vieszpatystės biudžeto paženklintą tam reikalui pinigų sumą. Užrubežinių dalykų ministeris Delcosse tam įneszimui smarkiai pasiprieszino, tvirtindams, kad Francuzija butinai reikalauja turėti savo reprezentantą prie popiežiaus. Balsavimuose senatas Clemenceau įneszimą atmetė 182 balsais priesz 82.

‖ Isz Manilos pranesza, kad sziaurinėje dalyj salos Mindanao 22 dieną kovo pasikėlėliai arba teip praminti "ladronai" (plėszikai) užpuolė ant miestelio Surigao ir tąjį nuo amerikonų paveržė. Kovoje krito keletas amerikoniszkų konstabelių ir jų vadas Clarke. Amerikoniszkos valdžios ant Filipinų salų pasiuntė dabar į tas apygardas du reguliariszkos kariaunos skyriu su mierių atimti isz pasikėlėlių raukų apimtą miestelį Surigao ir nubausti paczius maisztininkus.

‖ Ant Maskolijos reikalavimų Neapolyj, Italijoj, suaresztuotas likos rusiszkas revoliucijonierius Goetz, kuri maskoliszkoji valdžia skundžia kaipo dalyvavusį užmuszime rusiszko vidaus dalykų ministerio. Italijos valdžia vienog pusiau oficialiszkai pagarsino, kad Goetz vien už politiszkus prasikaltimus Maskolij

ninkas ir poetas Charles Leland. Lavoną jo sudeginta Trespiano krematorijoj, o pelenai bus į Suvienytas Vals ijas perveisti ir czia szale jo pasimirusios ir teip jau sudegintos moteries pelenų su dėti.

‖ Isz San Domingo pranesza, kad revoliucijonieriai po vada generalo Peppin užpuolę ant drutvietės, apgalėję esantį czia garnizoną ir paleidę isz kalėjimo visus uždarytus czia politiszkus prasikaltėlius. Visas miestas dabar yra rankose revoliucijonierių.

‖ Westfalijoj, netoli Gledbeck, kastynėse "Graf Moltke" puolanczios isz vaszaus žemės užgriuvo 6 darbininkus. Nežiurint ant umai padarytų pasistengimų gelbėti užgriutuosius, po atkasimui rado visus negyvus, vieni buvo užmuszti puolanczių uolų, kiti-gi užtroszko dėlei stokos oro.

‖ Kovo 23 ir 24 dienų ant Europos kontinento net keliose vietose jaustas buvo žemės drebėjimas. Bavarijoj apielinkėse Landan ir Woerth buvo teip smarkus žemės drebėjimas, kad gyventojai apleido net namus, bijodami, kad namai ant jų neužgriutų.

‖ Anot žinių isz Honduras, revoliucijonierių generolas Davis, kurs davė gerą paszelpą generalui Bonila jo kovoje už prezidento kreslą, dabar apgulęs miestą San Antonio. Tas miestas guli apie 18 mylių nuo szalies ostapilies.

Atszaukimas.

„Lietuvos" 6 num. korespondencijoj isz Plymouth, Pa. pasiremiant ant paskalų nenoroms parasziau neteisingą žinią apie Plymoutho lietuviszką parapiją ir kun. J. Žilinską. Dabar vienog patyręs, kad tos paskalos yra neteisingos, su apgailėjimu skubinuosi atszaukti tas neteisybes priesz ska tytojus ir praszau Plymoutho lietuviszkos parapijos ir kun. J. Žilinsko man dovanoti, atleisti, kaip ir mes atleidžiam saviems kaltiems. X.

[Korespondentai niekada ne turi remtis ant paskalų. Laikraszczius reikia praneszti tik grynus faktus. Neteisingos korespondencijos visada pagimdo bereikalingus ir negeidžiamus vaidus, o prie to žemina lygiai patį korespondentą, kaip ir patalpinusį jo korespondenciją laikrasztį. Rd.]

Vietines Žinios.

— Pereitos sanvaitės ketvergo vakare didžiausiame ir puikiausiame teatre Auditorium socialistai parengė susirinkimą. Auditorium teatre sėdžiamų vietų yra per 8 tukstanczius, ir nežiurint ant brangumo įėjimo bilietų svieto prisirinko tiek, kad ne visiems sėdynių užteko. Kalbų pertraukose griežta ant vargonų ir piano ir giedota darbininkiszkus himnus. Apart kalbų laikytų socialistiszkų kandidatų ant gvairių miesto urėdų, kalbėjo da "Motina" Jones — senutė su baltais it sniegas plaukais, praminta "kalnakasių aniolu", — ir katalikiszkas kunigas Tomas McGrady. "Motina" Jones, kuri visą savo gyvenimą paszventė ant tarnavimo darbininkų reikalams ir nesykį už tai ant kapitalistų reikalavimų buvo nubausta kalėjimu ir žiauriu persekiojimu, savo kalboje mokėjo nupieszti teip aiszkius pavyzdžius isz baisiausių budų isznaudojamų ir kankinamų Pensylvanijos ir Virginijos kalnakasių gyvenimo, ypacz isz paskutinio straikų laiko, juog ne vienam klausytojui uždegė szirdį apmauda ir troszkimais atmonyjimo darbininkų skriaudėjams. Kunigas McGrady savo kalboj laikėsi grynai socialistiszkų teorijų ir sumusznėjo daromus prieszių užmetinėjimus socializmui. Sulyg katalikų bažnyczios kunigas maž-daug sziteip pasakė: Rymokatalikiszka hierarchija visas savo vilyczias atkreipė prieszai darbininkų luomos tiesas, visą savo įtekmę panaudoja ant rėmimo kapitalizmo ir visų jo nelabysczių. Katalikų bažnyczia stengiasi apginsi neteisingai užgriebtas tiesas piniguoczių ir turtų valdonų, nes jų pusėj mato da galybę, o bažnyczia nuo seniai jug stengiasi galingiems tarnauti, stumdama tuo pacziu laiku vargdienius ir isznaudojamus į da didesnį skurdo bedugnį. Kiekvienas geras katalikas gali būt socialistu, nes socializmas paremtas ant Kristaus skelbto doros mokslo; kas niekina socializmą, tas niekina patį Kristaus mokslą, niekina krikszczionystę! — Toli szauk lietuviszkiems kunigams iki kunigo McGrady's, to tikro darbininkų draugo ir užtarėjo.

Valkata.

Paraszė Guy de Maupassant.

Jau keturiasdeszimt dienų ėjo ir ėjo jis, bejieszkodams darbo. Savo gimtinį miestą Ville – Avaray, Mancha'j, apleido, nes negalėjo jame sau užsiėmimo rasti. Dvydeszimt septynių metų darbininkas, mokantis dailidės amatą, doras ir darbsztus vaikinas per du mėnesiu buvo vien sunkumu savo szeimynoj — jis, vyriausias sunus, priverstas yra sudėjęs rankas sėdėti ir sėdėti namie dėlei visiszkos bedarbės. Duona ant stalo vis recziau pradėjo pasirodyti, kadangi nors seserys ėjo uždarbiauti, — uždirbdavo visai menkai, o jis, Jokubas Randel, drucziausias visoj szeimynoj, per visą dienų, nuo ryto iki vakarui dykinėjo ir da kitiems barszczius iszvalgydavo.

Ant galo nuėjo jis į valszczius rodą pasiteirauti. Pasakė jam, kad paėjus toliau į szalies viduriu gali lengviau užsiėmimą rasti.

Gavęs isz valszczius reikalingas popieras ir paliudyjimus, su septyniais frankais kiszeniuje iszėjo isz namų, užsidėjęs ant peczių pasvertą ant lazdos ryszelį, porą czeverykų, marszkinius ir kelines. Ėjo dieną ir naktį nespistodams, ėjo ilgais, rodos galo neturinczias, žvyriu piltais vieszkeliais, ar lytus, ar sniegas — nepaisė nieko, ėjo jieszkodams tos stebuklingos szalelės, kur darbininkas galissau darbą rasti.

Isz pradžių jam rodės, kad jis nereikalauja jokio kito darbo jieszkoti apart dailidės, nes pats buvo dailidė. Vienog visuose varstotuose, kur tik jis klausinėjo darbo, visur jam atsakyta, kad, dėlei sumažėjimo darbo, ir be to daugelį darbininkų atleista. Taigijis nutarė priimti bet kokį darbą, koks tik jam pasisuks, juo labiau, kad ir jo masznelėj isz septynių frankų nedaug jau beliko.

Tokiu budu buvo jis ir szeriku, ir malkų skaldytoju, ir piemenim, ir molkasių, ir tvorų tvėrėju, ir akmenų skaldytoju — o už viską tą gaudavo porą sous. Ir tik vien dėl to, kad pasiganėdydavo teip menka mokestim, pasisekdavo jam įgeikti dvarponių ir ukininkų szykszturną ir rasti pas juos ant kokių dviejų–trijų dienų užsiėmimą.

Bet sztai dabar jis jau visa sanvaitė nekur negauna darbo, pasiliko be skatiko ir maitinasi trupiniais, kokius gali iszmelsti nuo mielaszirdingų moterių pasitaikancziose szalikelėj grincziose.

Atėjo vakaras. Jokubas Randel pailsęs, su sustingusioms kojoms, su tuszcziu pilvu, suvargęs ir nusiminęs vilkosi tolin ir tolin basas, taikydams vis eiti auganczia szalykelėj žole, idant toku budu savo czeverykus užvaduoti, kurių tik viena pora beliko, nes antroji jau seniai suplyszo. Buvo tai subata, rudens laikas. Sunkųs pilki debesiai bėgiojo padangėse, genami smarkiu putimu vėjo, kurs liudnai szvilpavo lankstomų medžių szakose. Jautėsi besiartinantis lytus. Prieszszventyj žmonės ankscziau užbaigė darbą ir laukai visai aptusztėjo. Szen ir ten matėsi tik didėli, milžiniszkiems geltoniems grybams panaszus, iszkultų sziaudų kugiai, o užsėtos žieminiais javais dirvos buvo da visai plikos, tuszczios.

Jokubą pradėjo alkis kankinti. Buvo alkanas kaip vilkas. Kada vilkas esti teip iszalkęs, jis nesibijo nė ant žmogaus užpulti. Pavargęs, galvą nuleidęs, eidamas stengėsi juo didesniais žingsniais žengti, kad tokiu budu juo mažiau jų daryti. Galvoj užė, smilkiniuos lyg kas su kujais trankė, akįs kraujais aptekėjo, lupos iszdžiuvo.... Ėjo ir mėszlungiszkai lazdą rankoje spaudė, jausdams kokį tai nepaprastą troszkimą iszplieksti kailį pirmam patiktam žmogui, e nancziam namo ant vakarienės.

Eidams bėgiojo akimis ir szen ir ten, į abi puses kelio, jieszkodams bulvių pasilikusių kur nors sustingusioj žemėj. Jeigu jam pasisektų nors keletą jų surasti, tuojau parankiotų stagarų, susikurtų grabėj ugnį ir tąsyk tik turėtų puotą! Pasivalgytų karsztų, skanių bulvelių, susiszildytų sugrubusias nuo szalczio rankas... Kaip smagu butų!

Bet bulvių Jokubas nesurado, turėjo teip, kaip vakar, pasigaėdinti žaliu buroku, iszrautu isz užeitos pakelyj lysvės.

Nuo dviejų dienų, matuodams kelią dideliais žingniais, ėjo jis ir, užimtas sunkioms, kankinancziomis mintimis, pats su savimi balsiai sznekėjos. Iki sziol jis niekada ir apie nieką daugiau ne mislijo, kaip tik apie savo amatą, apie užsiėmimą. Bet sztai nuo vargis, vienvalinis ir bepasekmingas jieszkojimas darbo, nuolatinis atsakymas ir praszalinimas nuo darbo, perleistos po pliku dangum naktįs, paniekinimas, kokį užsipelno valkata akyse gyventojų, turinczių savo namus ir žemės szmotelį, vienas ir tas pats be paliovos atkartojamas klausimas: "Kodėl gi tavęs ilgiau pas save nelaikė?" — piktumas, kad niekur negali gaut darbo savoran koms, kuriose jautė tiek pajiegos, mislis apie pasilikusius namie tėvus, kurie teip jau buvo be skatiko — viskas tas pripildė jo szirdį apmauda, rustybė, pasiutimu, kurie su kiekviena diena, su kiekviena valanda, minute, vis labiau jo krutinę degino ir isz lupu, prieszai jo valią, pradėjo iszsiveržti trumpi, vaitojimui panaszus, keiksmai....

Karts nuo karto, suknupdams ant žvyrio, kurs jam isz po basu kojų slinko, Jokubas murmleno:

— Vargas... vargas... Tiek kiaulių... Leisti žmogui badu stipti... dailidei... Kokie kiaulės... Nė prie duszios skatiko... nė skatikėlio... Sze tau, lytus pradeda szlakstyti... Niekszai, kiaulės!....

Apmaudaudams ant žmonių, ant visų žmonių už savo vargus, už savo skriaudas, jis keikė ir patį prigimimą, tą didį, aklą gimdytoją, kad jis esąs žiaurus, nemielaszirdingas, biaurus....

Sukandęs dantis jis be paliovos atkartojo: "Tiek kiaulių!..", prisižiurinėdams siauriems dumų ruožams, szen ir ten besidriekiantems isz dumtraukių. Turi but vakarienę rengia. Ir ne pamislijęs apie kitokios ryszies žmogaus skriaudas, kurias vadina: užpuolimu, plėszimu — pajautė jis savyj didį troszkimą užpulti ant kurio nors isz tų namų, iszskersti visus ir pacziam jų vietą prie stalo užimti.

Kalbėjo sau:

— Aa! tai man ne valia gyvent.... Jie nori mane badu numarinti!.... Gelvijai!.... O man tik darbo reikia....

Ir skausmai suspaudė jam szirdį.

Smulkus lytus pradėjo dulkti. Jokubas sustojo ir burbtelėjo:

— Vargas.... Visas mėnuo da iszeis pakol parsivilksiu namole....

Isz tikro jis dabar keliavo namo, manydams, kad gimtiniame mieste, kur jį visi pažįsta, visgi lengviau ras sau užsiėmimą, kad ne dailidės, tai kokį nors kitą, negu czia, tarp nepažįstamųjų, kur kiekvienas su neiszsitikėjimų ant jo žiuri.

Negaus darbo prie dailidžių, nagels tarnauti, persisamdys kalkius gesyti, molį kąsti, akmenis skaldyti. By tik uždirbs nors dvydeszimt sous ant dienos, visgi turės už ką duonos nusipirkti.

Apsuko kaklą likusiais nuo skepetos skudurais, kad vanduo už kalnieriaus nebėgtų, ir ėjo toliau. Umai vienog pajuto, kad ploni ir suplyszę jo drabužiai visai permirko, ir jis ėmė drebėti no szalczio. Žvalgėsi aplinkui nuliudęs, nusiminęs, žinodams gersi, kad neturi nė kur pabėgti, nė kur galvos priglausti kaipo nereikalingas sutvėrimas, kurisam ant viso svieto nėra prieglaudos.

Artinosi naktis, pasidarė tamsu. Bet sztai pamatė jis isztolo lankoj kokį tai juodą taszką. Buvo tai karvė. Perszoko per grabę ir greit pradėjo prie jos artintis, patsai beveik nežinodamas kam.

Jam prisiartinus karvė pakėlė galvą ir žingeidžiai žiurėjo į jį, lyg norėdama klausti, ko jis czia jieszko. Tuo tarpu Jokubas manė: "Jeigu turėcziau nors puodelį, bent pieno atsigercziau".

Žiurėjo jis į karvę, karvė į jį. Ant galo spyrė jai į pilvą ir riktelėjo: "Kelkis!" Atsikėlė ramiai, jos sunkus, pritvenkęs teszmuo nudribo. Jokubas augsztieniks atsigulė tarp karvės kojų ir ėmė žįsti, žindo ilgai, spausdams abiem rankom pilnus, szaltus teszmenis, atsiduodanczius tvarto kvapu. Žindo teip ilgai, iki kol tam gyvam szaltinyj pieno radosi.

Tuo tarpu szaltas lytus ėmė smarkiau lyti, o visoj apielinkėj nesimatė jokios pasislėpimui vietos. Drebėdamas nuo szalczio žiurėjo Jokubas į mirgantį žiburėlį pasislėpusios kur ten už medžių grintelės.

Karvė vėl atsigulė. Jokubas atsisėdo prie jos ir ėmė ją glostyti, lyg dėkavodams už tai, kad jį papenėjo. Teip glostant jam ir rankos truputį apszilo, ir sztai užėjo jam ant mislies, kad prisiglaudęs visas prie karvės jis vi-gi turės sziek tiek sziltesnę nakvynę, negu ant gryno lauko. Atsigulė, kaip rado geriau, padėjo galvą ant minkszto ir szilto teszmens ir, kadangi buvo labai nuvargęs, tuojau užmigo.

Laikas nuo laiko vienok turėjo pabusti su atszalusia nugara ar pilvu, žiurint ant to, katra pusė nebuvo prie gyvulio priglausta. Tąsyk vertės ant kitos pusės, idant suszildyti nuszalusią pusę, ir vėl kietai miegojo.

Gaidžių giedojimas iszbudino jį. Auszo, lytus perstojo lyįęs, dangus nusigiedrijo.

(Toliau bus)

Redakcijos atsakymai.

Kun. Žilinskui, Plymouth, Pa. Tamistai buvo privatiszkai ir per laikrasztį praneszta, kad iszduoti savo vardą gali tik patsai korespondencją rasęs pseudonymas, redakcija to daryti negali. Malonu Tamistai patąsyti mus posudus — ką padaryti, nors netikime, kad isz to turėtų didelį priimnumą lygiai godojamas kunigus, kaip ir redakcija. Be to, neteisingai apraszęs Plymoutho parapijos dalykus sziame numeryje raszėjas savo korespondenciją atszaukis. Tikimės todėl, kad viskas lieksi užbaigta.

Brooklyno parapijonims. Talpinti į laikrasztį visus Jusų protestus ir pasiskundimus negalima, laikrasztyje nėra tiek vietos. Jus kaltinate savo kunigą, bet rodosi kad patįs labiau kalti esate. Paveizdų, kaip, igiję valdžią parapijoj, kunigai su savo parapijonimis apsieina, turėjote jau ne mažai, galėjote ką nors pasimokinti, — sodėl gi buvote ant visko užsimerkę ir aus s užsikiszę? Ak ir patįs ne vieną kunigą perleidote, žinojote todėl, kad kunigo priderystė yra aprupinti vien dvasiszkus žmonių reikalus, jo vieta yra bažnyczioj prie altoriaus ir spaviednyczioj; todėl reikėjo jam isz sykio tik tą vietą ir pavesti. Tai kur tau! Parsigabeno naują žirgą, pasikinkė, ir vėl, užsimerkę, vadžias paleido: tebėga sau ant Dievo valios! Kam dabar skųstis ir protestuoti, jei žirgas, pasijutęs liuosu bėsąs, pasisperdydams Jus isz vežimo blaszko?

Draugyscziu Reikalai

Brooklyn, N.Y. 38 Susiv. L. A. kuopa tures savo susirinkima nedelioj, 5 Balandžio, 2 val. po pietu, svetaineje po nr. 73 Grand St., ant kurio visus sanarius kvieczia kuoskaitlingiausiai susirinkti.
Jos. Szemskis, Kuop. Sekr.

Chicago. Dr-te Szv. Franciszkaus Ser. tures savo baliu ir perstatyma "Betleem" subatos vakare, 26 Gruodžio 1903, Pulaskio saleje 800 S. Ashland ave. Todel meldžia visu kitu draugyscziu nedaryti toje dienoje baliu nę teatru idant vieni kitiems neužkenktumem.
(17—4) Komitetas.

Hartford, Conn. Dr-te Sz. Jono Evangelisto tures dideli baliu pirmoje po velyku subatoje 18 d. Balandžio, Germania saleje, 1058 Main St. Prasides 7 val. vakare. Muzika bus net isz New Yorko. Inženga vyrams 25c., moterims ir merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir aplinkinius szirdingai kvieczia atsilankyti, o visi busite kuogražiausiai priimti. Komitetas.
(10—4)

Chicago, Ill. Mass-Mitingas Lietuviu Demokratu bus laikytas subatoj, 4 d. balandžio, 1903, 7:30 val. vakare, K. Kabelio saleje, 1193 So. Oakley ave., kerte 25-tos ul. Ten kalbes: Michael Zimmer, kad. ant aldermano, L. Ažukas, Frank Palonis, Juozapas Urbas, A. Zacharevicžia ir kiti. Visus Lietuvius ukesus kvieczia kuoskaitlingiausiai susirinkti, kad pasirengti ant ateinanczio rinkimu, kurie bus 7 d. balandžio. Su guodone,
Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Domininko Možeikos, kurs pabaigoj vasario (February) menesio atvažiavo isz Lietuvos in New Yorka, czia buvo komisijos sulaikytas del neturėjimo pinigu, bet veliau tapo inleistas in Amerika. Kur jis apsistojo dabar? Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Frank Petkus,
4428 S. Wood St., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo dedes, Antano Kazragio, Kauno gub., Telszių pav., Kontauczių parap., kaimo Pakmineju. 3 metai Amerikoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Juozapas Czerniauskas,
10 W. 25-th St., Chicago, Ill.
(17—4)

Pajieszkau savo brolio, Petro Sziuszio, Kauno gub., Sziaulių pav., kaimo Molavenu, pereita rudeni jis iszvažiavo Amerikon, bet kur apsistojo nieko nežinau. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Miss. Vincenta Sziuszaite,
4458 S. Wood St., Chicago, Ill.

Asz, Lucija Aliszauckiene pajieszkau savo broho, Jaronimo Stankevicziaus, Suvalku gub., Marjampoles pav., Fredos gm., kaimo Jesues. Jis neseniai isz Chicago persikele in St. Louis, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso: Joseph Aliszauckas,
150 Orange St., Cleveland, O.

Pajieszkau savo broliu, Kazimiero ir Petro Palažiu, Viliniaus gub., Traku pav., Aleksandravo vol. Nemunaizczių parap., gyveno Philadelphia, Pa. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Kazimieras Palažis,
Box 48, East Windsor, Conn.

Pajieszkau savo draugo, Juozapo Greicziaus, Kauno gub., Raseiniu pav., Retavo parap., kaimo Labardziu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
F. Rimkus,
703 S. Canal St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Izidoriaus Gudžiuno, Kauno gub., Raseiniu pav., Mankunu vol., gyveno Philadelphia, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
K. Franckeviczia,
380 Millbury St., Worcester, Mass.

Pajieszkau savo pusbrolio Vinco Paplausko, Suvalku gub., Marijampoles pav., Kvietiszkio gm., kaimo Zarieczku. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso.
Antanas Czižauskas,
Box 157, Seanor, Pa.

Pajieszkau savo pusbrolio, Felixo Virbicko, Kauno gub., Sziauliu pav., Krioku parap., kaimo Butkunu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Ambroziejus Balčiunas,
167 W. 18-th St., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo pusbrolio, Mikolo Kerszausko, kurs rasze pas mane isz Hamburgo, bet nepadejo gera adresa ir jo gromata gavau tik in 4 menesius. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Jonas Januszonis,
Box 86 Hudson, Pa.

Pajieszkau savo drugu, Antano Survilo ir Martino Ridiko, kuriedu pernai atkako isz Anglijos in New Yorka. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Jos. Bastikis,
213 Carp st., Philadelphia, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Selvestro Jurgelio isz kaimo Asztruliu, Liudvinavo gm., Kalvarijos pav., Suvalku gub., apie 20 metu Amerikoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Miss. Mary Jurgeliute,
150 - 9-th st., Passaic, N. J.

Reikalauja geru kriaucziu ir operatoriu. Gera mokestis, darbas ant ilgo laiko.
BERGMAN'S BROS,
237 S. Market St., Chicago, Ill.

Reikulauja 20 merginu mokintis sortuoti popieras. Gera mokestis. Atsisaukite pas Western Paper Stock Co. Tattersall Bld., 16-th Dearborn st. Chicago.

Reikalauja 12 vyru lietuviu prie paprasto darbo in „Foundry", Noblesville, Ind., netoli Chicago. Viens isz ju tur moketi angliszkai, kad galetu buti ju foremanu. Mokestis po $1.50 ant dienos, foremanui $1.75. Platesne informacija gausite „Lietuvos" redakcijoj.

Reikalingas partneris prie gero saliuno. Mes esame dvieje, bet vienas isz musu turi kitur iszvažiuoti, todel jo vieton reikalingas kitas partneris, arba norintis gali visa bizni nupirkti. Atsisaukite pas:
George Kantinaviczia,
737 W. 22-nd St., Chicago, Ill.
(10—4)

Vargamistra gerai mokantis savo amata ir galintis vesti chora ant 4 balsu pajieszko vietos. Adresas:
Jonas Dancevicžius,
Box 258, Fontanet, Ind.

Pigiai ant pardavimo geras saliunas vietoje lietuviu ir lenku apgyventoje, biznis jau nuo seniai iszdirbtas. Parsiduoda isz priežasties savininko ligos.
Selvestras Lukoszevicžia,
46 W. Division St., Chicago, Ill.

AR NORI?

Ar nori geru ir naudingu knygu? Jei teip, tai dabar gali pasirinkti kokiu nori isz "Lietuvos naujausiai iszleistu knygu.

Jei nori mokintis angliszkos kalbos, tai nusipirk **"Žodyna lietuviszkos ir angliszkos kalbu."**

Jei nori dasižinoti koki kur gyvena žmones ant musu žemes, koki Europoj, koki Amerikoj, Azijoj, Afrikoj, Australijoj ir ant visokiu po mares iszsimecziusiu salu, nori žinoti kaip seniai kur jie atsirado, nori pamatyti ju pavetksus, kaip jie iszrodo, ka jie veikia, kokia kalba vartoja, kaip vaikus augina, kaip mokina, kokio kurie tikėjimo (vieros), nuo kada ir nuo ko kurie tikejima pereme, kokios ju bažnyczios, kokios dievmaldystes ir žodžiu sakant nori dasižinoti visa žmoniu istorija, tai nusipirk knyga **"Ethnologija"**, o joje viska rasi.

Jei nori dasižinoti monu ir burtu paslaptis, kokiu budu juos magikai padaro, tai nusipirk knyga **"Paslaptys magijos bei Spiritizmo"**, o isz jos viska dasižinosi.

Jei nori dasižinoti apie gamtos mokslus, tai nusipirk knygas: "Akyvi apsireiszkimai sviete", "Apie Žeme", "Senu gadyniu isznyke sutverimai" "Biologija", "Svieto pabaiga" ir tt., o isz, tikrai apsiszvieisi.

Jei nori gražiu pasakaicziu ir juoku, tai nusipirk knygeles "Gyvenimo valzdeliai", teipgi teatraliszkas: "Dede atvažiavo", "Žile galvon velnias vuodegon", "Geriaus veliaus negu niekad" ir szimtus kitokiu turime gražiu pasaku.

Pas mus teipgi gali gauti visokiu abrozu, abrozeliu, ražancziu, szkapleriu, kryželiu, puikiausiu gromatoms popieru, puikiausiu ant svieto pavincziavoniu pavydale kortu ir pavydale kvietku bukietu, guminiu lytaru, drukuojamu masznu, auksiniu fontaniniu pluksnu, mapu, atlosu ir tt.

Raszyk tuojaus, o gausi katalioga.

Jei nori pasiusti pinigus in kraju, tai siusk tiktai per mus, o visada gerai ir greitai suvaikszczios. Musu name talpinasi randava paczto stacija, žinoma po No. 60, tad mes tik galime kiekvienoje dienoje siuntinius iszleisti.

Jei reikalauji szifkortes, tai pirmiau klausk pas mus szifkorcziu prekiu, nes mes turime visas linijas ir tik pas mus gali gauti kokia nori nuopigiausios ki brangiausios. Ko tik reikalauji raszyk o gausi prekes, kataliogus ir viska ko tik reikia.
Adresuok:
A. OLSZEVSKIS,
924 33-rd St., Station 60, CHICAGO, ILL.

GAMTOS ISTORIJA

PROF. POVILO BERTO,

verte D-ras Baceviczia.

I. GYVULIAI.

kurs lapais maitinasi, turi daug silpnesnius žandus. Musės turi trumpą, bet tvirtą *snapą* arba teip vadinamą *proboscis* (pv. 180, B), su kuriuo jos maistą čiulpia. Blusos ir blakės turi aštrų *gylį* (pv. 181, C), su kuriuo jos praduria odą ir čiulpia savo aukos kraują. Peteliškė turi ilgą *užraitytą snapą* (pv. 182), kurį ji ištiesia ir įkiša į žolyno žiedo taurelę ir tokiu budu čiulpia iš jo saldumynus.

Pv. 179. Karkvabalio galva (padidinta). Apatinė pusė. A, viršunė.

Pv. 180. Musės liemuo (padidintas). A snapas; B snapo apsiautalai.

Pv. 181. Blusos galva (padidinta). A, B, snapo apsiautalai; C. aštrus gylys.

Vabalų grupa savo veislių skaitlingumu viršija visus kitus gyvulių karalystės skyrius. Skaitlius jų siekia suviršum šimtą ir penkiasdešimtis tukstančių.

Tarp jų nekurios padermės yra labai naudingos, kaip antai *šilkvabaliai*, *bitys*, *košinilio musulai* ir tt., bet yra teip gi ne mažai ir blėdingų, kaip antai *gniusai*, *karkvabaliai*, *žiogai* ir daugybė kitų.

Pv. 182. Peteliškės galva (padidinta).

Pv. 183. Phylloxera be sparnų (labai padidinta).

Pv. 184. Phylloxera su sparnais (labai padidinta).

Labiausiai vodingais augmenims vabalėliais yra teip vadinami *phylloxera* (pv. 183). Jie yra teip maži, kad be padidinančio stiklo sunku yra juos įžiurėti. Jie tankiausiai randasi ant vynmedžių šaknų, iš kurių jie iščiulpia reikalingą augmeniui skystį teip, kad vynmedis į trį–keturis metus nudžiusta. Tie augmenis naikinanti vabalėliai veisiasi labai smarkiai, per tai ir daugybę naudingų augmenių išnaikina. Jie yra dvejopos atmainos: *besparniai* ir *sparnuoti phylloxerai* (pv. 184). Sparnuoti yra da pavojingesni, kadangi pasikėlus jiems nuo žemės vėjas nuneša juos net į tolymiausias apygardas, kur jie smarkiai besiveisdami daug blėdies žmonėms pridirba. Daugiausiai jų randasi pietinėj Francuzijoj ir čia jie pasibaisėtinai naikina vyndaržius. Žmonės stengiasi išnaikinti juos visokiais budais, bet be jokios pasekmės.

45. Vorai. Užbaigę su vabalais pereisime prie *vorų* (pv. 185). Visi vorai turi po *aštuonias kojas*. Jų galva ir liemuo susijungia į vieną kuną, iš kurio yra išaugę aštuonios kojos. Vorai sparnų neturi.

Pv. 185. Voras.

Tikriejie vorai savo gerklėj turi didelius nuodų vašelius (pv. 186), su kuriais jie įgilia ir numarina vabalėlius ir muses, kuriais vorai maitinasi. Tula vorų atmaina, užtinkama Pietų Amerikoje, yra labai didelė, beveik kaip nykštis, ir jie kartais net mažesnius paukščius įstengia sau ant maisto pasiskersti. Pietinėse Suvienytų Valstijų dalyse gyvena *tarantula*, beveik teip didelis voras, kaip viršui paminėtas, ir jo įkandimas yra net žmogui pavojingas.

Daugumas vorų savo papilvės gale turi ypatingą *verpimo prietaisą*, iš kurio jie išgauna labai ploną, bet stebėtinai stiprų siulelį. Iš tokių siulelių daugelis vorų atmainų pina dailius tiklus, teip vadinamus vortinklius. Tą tinklą voras ištempia kur nors ir sergėja, ar koks nišmanėlis vabalėlis ar musė neįlėks į jį. Kaip veik koks musulas įsipainioja, voras greit įgilia jį savo nuodingais vašeliais, apmarina ir dar labiau vortinkliais apipainioja.

Pv. 186. A, voro nuodų vašeliai (padidinti); B, apatinė liemens dalis, parodanti kur yra išaugusios 8 kojos.

Pv. 187. Skorpijonas. Nuodų prietaisas randasi ant uodegos viršunės. Ilgis 3 coliai.

Pv. 188. Niežų vabalėlis, panašus mažam voreliui; jis yra teip mažas, kad be padidinančio stiklo sunku jį įžiurėti. Apatinė vabalelio pusė.

Šiltuose kraštuose, sausose vietose tarp akmenų tankiai yra randami ilgakuniai sutvėrimai, truputį vorams panašus. Jų usai arba antennae užsibaigia tvirtomis žnypliukėmis; jie jokių vortinklių ne verpia ir jų nuodų prietaisas randasi ant uodegos viršunės, o ne gerklėj, kaip tai yra pas vorus. Yra tai *skorpionai* (pv. 187). Jų įkandimas yra labai skaudus, o mažiems sutvėrimams visai pragaištingas.

Žinoma mums gana įkiri liga, teip vadinami *niežai* (arba *parkos*), paeina nuo *labai smulkių gyvulėlių* (pv. 188) *vorų šeimynos*, kurie yra teip maži, kad plika akim vos gali juos įžiurėti. Tie gyvulėliai knisasi po oda ir tokiu budu padaro nepakenčiamą niežėjimą. Seniau žmonės tikėjo, kad niežai paeina nuo kraujo nevalumo, todėl duodavos visokiems žyniams ir felčeriams kraują nuleisti, kuomi tik daugiau sau kenkdavo negu gero padarydavo. Dabar vienog žinome, kad vienatine priežastim tos ligos yra įsiveisimas tų gyvunėlių po oda. Ligą tą veik gali išnaikinti patepant odą su sierine mosčia, kuri tuos gyvunėlius užmuša ir niežėjimas išnyksta. Iš to galite matyti, kaip naudingas yra mokslas net mažiausiuose dalykuose, ir kaip svarbu yra žinoti net apie mažiausius savo priešius.

46. Šimtakojai. — *Šimtakojai*, nors toks jų užvardyjimas yra perdėtas, turi mažiausiai dvidešimt porų kojų (pv. 189). Jų galvą

Pv. 189. Šimtakojis.

neįpratusiai akiai truputį sunku atskirti nuo kitų kuno dalių. Tikriau sakant, jų kunai neturi nė liemens nė uodegos, bet susideda iš čielos eilės žiedų, kurių kiekvienas turi — atsakančiai pagal savo atmainą — vieną arba dvi pori kojų. Daugumas šimtakojų yra iki tulam laipsniui nuodingi sutvėrimai, ir pagimdo didelius skaudėjimus kuno dalyse, per kurias jie perbėga.

47. Crustacea arba Lukštuočiai. Visi artikulatai, apie kuriuos aš jums iki šiol papasakojau, yra *oriniai* sutvėrimai ir gyvena ant sauszemio. Priešingai vienog yra su *vėžiais* (pv. 190), *krabais* (pv. 191) ir kitais jiems giminingais sutvėrimais, kurie gyvena vandenyj ir vadiname todėl *vandeniniais* gyvunais. Dėlei jų kietų lukštų, kuriais jų kunas yra apdengtas, juos vadiname *lukštuočiais* arba, iš lotyniško, *crustaceais* (nuo *crusta* — pluta, lukštas). Daugelis vabalų — paveikslan laumažirgis — pakolaik jauni, yra

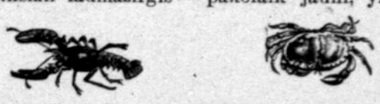

Pv. 190. Vėžys (lukštuotis). Pv. 191. Krabas (lukštuotis).

vandeninias gyvunais, kaip kad amphibijos. Yra, teisybė, ir tarp lukštuočių tuli oru kvėpuojanti, bet jų visai maža; tarp tokių galime čia paminėti *medinę musę* arba *kirvarpą*, gyvenančią ant sauszemio.

48. Kirminai. Šitie gyvunai neturi nė aiškiai pažymėtos galvos, nė jokių ginklų. Joks kirminas neturi nė kojų; vietoj kojų kai-kurie turi šeriukus, vadinamus *setæ*, arba *čiulpikus*, kurie gelbėja jiems slankioti iš vietos į vietą.

Sliekas yra geriausiai mums pažįstamu kirminu. Štai čia yra vienas, kurį sodauninkas, bekasdamas žemes sode, su spatu perpiovė. Jeigu patalpinsime tas dvi slieko puses į puodą, pripiltą žemių, ir tas žemes laikysime vis drėgnas (pv. 192), *tai mažiau negu į metus laiko iš tų dviejų pusių pasidarys du atskiri gyvi sliekai*; vienai slieko pusei, kur pasiliko tik uodega, išaugs galva, o tai pusei, kur pasiliko galva, išaugs uodega.

Dielės turi teip vadinamus *čiulpikus* (pv. 193), su kuriais jos gali dručiai prie kokio nors daigto prisičiulpti, prikibti. Atmaina dielių, kurias panaudoja žmonės kraujui iščiulpti, turi teipgi gana aštrius dantis, su kuriais jos odą prakanda.

Pav. 192. Perkirstas sliekas puode patalpintas. Į mažiau negu metus laiko iš dviejų dalių pasidaro du atskiri gyvi sliekai.

Pav. 193. Dielės čiulpikas (matosi iš apačios).

Teip sliekai kaip ir dielės gyvena lygiai ant sauszemio, kaip ir prėskuose ir suruose vandeniuose. Tuli kirminai pasidaro sau iš žemių arba iš akmenų lizdus, kuriuose jie gyvena.

Žarninės kirmėlės, gyvenančios didesnių gyvulių žarnose, paprastai yra baltos. Žmogaus viduriuose jos teip gi apsigyvena. Tankiausiai randamos tokios kirmėlės yra tai teip vadinamos *ascaris lumbricoides*, labai

Aukos ant Kankintiniu.

J. Tareila, Waterbury, Conn. paaukautus lietuviu per Dr. Želvienes prakalbas Kovo 4 diena 5.70
Sim. Kraujutaitis, Warden Clyffe, N.Y. 20
Brooklyno lietuviai laike diskusiju sumete ir prisiunte per K. Balcziuna. 2.00
Lietuviai Lawrence, Mass. per Paltanaviczius.
Lietuvos sunu draugyste at savo prakalbo 2.50
Ant prakalbu Dr. T. Želvienes 2.70
J. Arszenas 25
K. Gedemavycze 25
T. Bartvardas 25
T. Žvingylas 25
A. Žitkevicze 25
J. Garbus 25
S. Viraga 25
J. Paszakarnys 50
J. Kantra 25
M. Kaziukevicze 25
J. Zablackas 25
K. Liks 10
B. Sirbike 10
N. Baronas 10
D. Svekla 10
A. Dumalakis 10
A. Misiunaite 10
J. Bartvardite 10
J. Bartvardukas 10
M. Bartvardiene 10
Sykiu 9.10

Isz szios sumos skire $5 kankintiniams, o 4.10 mokslaeiviams.

Dr. Szliupas, Philadelphijos lietuviu, nuo apvaikszcziojimo "paminejimo Auszros" 3.36
Polit. Kliubas, Philadelphia isz savo skarbonkos 51
St. Zembrzyckas, Philadelphia, Pa. ..25
Buvo 425.07
Sykiu $432.09

Aukos besimokinancziai jaunuomenei.

"AUSZROS Dr-tes" fondas.

Sim. Kraujutaitis Warden Clyffe, N. Y. 0.20
Lietuvos Sunu Dr-te Newark, N.Y. 10.00
Minersville, Pa. lietuviai nuo prakalbu Dr. Szliupo prisiusti per J. Ramanauska 4.46
Lawrence, Mass. lietuviai per M. Paltanavicziu 4.10
Dr. Szliupas, Philadelphijos lietuviu nuo apvaikszcziojimo „pamfjimo Auszros" 3.39
St. Zembrzyckas, Philadelphia, Pa. 0.25
Dras J. Szliupas 1.00
Buvo 284.95
Sykiu 308.35

PATAISYMAS.

Stoughtoniecziu aukos ant kankintiniu ir mokslaeiviu "Lietuvos" No. 10 tapo pagarsintos nuo mano vardo, ka turėjo buti pagarsintos nuo sekanceiu ypatu:

A. Blenda 1.00
A. Karsztikis 50
F. Miloszevskis 50
A. Blendiene 15
S. Japavonis 10
B. Valszvilaite 10
J. Ambrozaite 10
Viso 2.45

Isz szios sumos skyre jie $1.45 ant kankintiniu ir $1.00 ant mokslaeiviu.

F. Miloszevskis.

Naujas Žodynas.

Žodynas lietuviszkos ir angliszkos kalbu, sutaisytas Antano Lalio, Chicago, Ill., 1902, turintis puslapiu 390, dabar yra gatavas. Yra taj pirmoji dalis lietuviszkai-angliszko žodyno, kuri tai didžiausia ir geriausia knyga isz visu sulyg sziol iszleistu lietuviszkai-angliszku žodynu. Rasite jame visus lietuviszkus žodžius iszguldytus angliszkoje kalboje ir kiekvienas žodis paženklintas kursivoms litaroms prie kokio jis gramatikos skyriaus priguli. Dabar jau nebus vargo iszsimokinti gerai angliszkai kalbeti, kadangi turite knyga, kurioje surinkti visi lietuviszki žodžiai ir iszguldyti angliszkoje kalboje. Tik tas nemokes angliszkos kalbos kas tinges mokintiesi, arba pasigailes $3 ant nusipirkimo szios knygos. Knyga turi formata dideses musu Geografijos. Kietuose, gražaus melyno audimo apdaruose, ant nugaros iszspaustas sidabrinemis litaromis jos titulas. Preke.....$3.00

Kalendoriai ant 1903 m.

Kalendorius spaudintas Peterburge..15c
Naujausias ir geriausias kalendorius su daug geru pamokinimu spaudintas Tilžeje.....25c

Monu Knyga.

Dabar iszejo isz spaudos nauja monu knyga po vardu: Paslaptys Magijos bei Spiritizmo szviesoje mokslo. Pagal svetimus szaltinius lenkiszkai sutaise F. J., lietuviszkai verte J. Laukis, Chicago, Ill, 1903, pusl. 262. Dabar jau su monu knygomis nieks lietuviu neprigaudines, nes nusipirke szia knyga atrasite joje visas monu ir burtu paslaptis, suprasite jas, nes yra aiszkiai apraszytos ir paveikslais parodytos visos ju paslaptys ir budai ju darymo. Netik kad jas suprasite, bet noredami ir patys tokius monus daryti isz jos iszsimokinsite. Preke 50c

Pinigus siunskite ant adreso:

A. OLSZEVSKI,
924 33-rd St., Chicago, Ill.

Naujausios Knygos.

Adomas Myckevyczia 1798 – 1855 m. Jo gyvenimas, rasztai ir darbai. Aprasze A. J. Daubaras.....15c.
Aukos Kares Dievui. Parasze Jonas Gražys. Szi knygute isdai suprantamoj kalboj apraszo visas kares kokios kada buvo ant svieto, kiek jos kasztavo, kiek žmoniu isžude ir kiek žmoniju blogo atgabeno.....10c.
Dede atvažiavo. Komedija viename akte. Draugystes užsilimanczios teatru loszimu tegul nusiperka szia knygele, o gales duoti nauja ir pilna juoku teatra, kuris užganedins geriausia publika. Yra tai graži komedija ir reikalauja tiktai 6 ypatu jos perstatymui.....20c
Darbo diena. Geri pamokinimai darbininkams.....15c
Grabnyczių žvake. Graži pasaka..5c.
Gyvenimo džiaugsmai. Pagal sera Džona Lebboka sutaise P. N. Tilžeje, 1902, pusl. 68 .....25c
Kas isz ko gyvena. Iszleido L. S. D. P. Parasze Dikszteln. Knygele gyldenanti darbininku reikalus.....10c.
Kas reikia žinoti ir atminti kiekvienam darbininkui. Geri pamokinimai darbininkams.....20c
Kur musu iszganymas? Knygele istoriszkai-politiszka — dideles vertes. Jos turinys: Latviu judejimas; Politiszkos partijos Czekijoje; Dabartine Lenkija ir jos siekiai; Kapitalizmas ir tautisz kas klausimas Lenkijoje; Politiszkos partijos Lietuvoje ir ju istorija; Statistiszki bruožai kiek kas turi žemes, žemes naszumas, skolos, gyventojai, pramones ir t. t.....25c.
Kaip sutaisytas žmogaus kunas. Parasze S. M. Iszleido Tevynes M. Dr-te. Yra apraszytos ir paveikslais parodytos visos dalys žmagaus kuno kaip jos sutvertos, kaip ju nervai sujungti, kaip jos turi savo gyvuma, kaip veikia ir tt. teipgi aį raszymas tulu ligu. Knygele yra geros mokslizskos vertes.....30c
Kaip apsireiszkia gyvastis žmogous kune? Naudinga mokslizska knygele parodo rasztu ir paveislais visas dalis žmogaus kuno kokiu budu jos visas turi gyvybe ir savo sveikme.....15c.
"Ne Gadai" arba balsus sapnas.....5c.
Paveikslai: Pasaka isz lietuviu gyvenimo.....10c.
Palangos Juze, (ketvirta laida).....25c.
Sugriautas Gyvenimas.....5c.
Szunadvokatis.....15c.
Szvente 1-mos d. Gegužes menuo, 1902 m. Iszleido Lietuviszkoji Social-Demokratu Partija. Apraszymas nuo ko prasidejo szventimas pirmos gegužes menuo dienos ir kaip ji buvo szventeziama darbininku 1902 metuose....5c
Tekinimo amatas. Kas nori iszsimokinti tekorystes amato tegul nusiperka szia knygele, o joje ras gerus pamokinimus iszaiszkintus rasztu ir paveikslais .....15c.
Zemiu Dulkes. Apysaka paraszyta M. Radzeviczutes. Yra viena isz geriausiu ir svarbiausiu pasaku.....50 c.
Speka ir Medega jau iszejo isz po spaudos. Preke.....$1.50
Gražiais drutais apdarais.....$2-00
Istorija Lietuvos, Skirmuntaite....25c.
Mužikelis.....10c.
Vaiszes Kristaus pas popieži.....5c.
Vienakis.....5c.
Bestiality of Russian Czardom.....5c.
Auszra 1884 metu..... $1.00.
Auszra 1885 metu.....$1.00.
Kalendorius 1893 metu.....15c.
Programas Liet. Social. Partijos....5c.
Žirgas ir Vaikas.....30c.
Vaidila. Originaliszka novele. Parasze Karolius Jak... s, perspausta isz „Varpo". Tilžeje, 1902, pusl. 15. Graži apysakele isz senoves lietuviu atsitikimu.....15c

"Lietuvos" agentai.

ALLEGAENY PA.
S. Dominaitis, 1436 Adams St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis, 213 Athens St.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Nujokas, 336 Broome st.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.
Ant. Aseviczius, 30 So. Orange, Ave.

BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
K. Balcziunas 256 Grand st.

ELIZABETH, N. J.
Jurgis Orinikaitis, 73 Wall st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 133 S. Main st.

PITTSTON, PA.
Alek Lakaviczia, 109 Even st.

WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 677 Riverside st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,

E. ST LOUIS, ILL.
J. J. Ražokas, 471 Collinsville Ave.

NEW BRITAIN, CONN.
Motiejus Mažeika, 11 E. Lawrell st.

BALTIMORE. MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st

PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignotas, 1124 S. Front St.

"Lietuvos" kelbiuianti agentai.
Jurgis Kazakewiczia,
Juozas Petrikis,
Juozapas Matutis,

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsirasyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knjgas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.

"LIETUVOS ISZLEISTUVE.

Knygos sawos spaudos.

Arywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet jo gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant svieto dasižinojimui isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesai ir ant ko jie laikosi.....30c
Aritmetika. Knige iszsimokinimui rokundu. Preke.....25c
HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sveikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rastis kiekvienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti dzielybeje sawo sweikatą, paligintis sawo amži ir mokes užsauginti sweikatą ir twirtais sawo walkelius. Preke.....35c
Apie turtu isdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gyliduantis politiszką ekonomiją. Kokiais keliais isidirbę turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilieps ant draugijos gyvenimo. 35c
Arcyskupas Valanczius (Valanczauskas) nebuvo vilingu lietuvystes? Parasyta kn. Dembszio. Iszleista kasztais Susivienyjimo Liet. Laisv. Ain. 27 puslapiai.....15c.
Biologija arba Mokslas apie Gyvus Daiktus Pagal prof. Nusbaumą. Sutaise Szernas. Chicago, Ill, 1901. Puslapiu 147. Mokslas kekiu budu radose gyvi sutverimai ant musu žemes, kaip jie vystesi pradejus nuo mažu vabaleliu ko daejo iki paukszciu, žvieriu ir paties žmogaus. Su paveikslais.....40c.
Blaudiliava Lietuvoje. Parasze žmogus, Iszleido T. M. D. Yra tai laužtinavos istorija kokiu budu ji Lietuvoje įvyko, kaip atsilieje ant lietuviu, kaip ilgai ten tvėrė kada ir kaip tapo panaikinta.....15c
Dvynai Vagiu. Parasze kun. Dembskis. Iszleido Susiv. Lietuviu Laisvamanių Amerikoje. Su autoriaus paveikslu ir paveikslelciu Loskooono grupos. Knygelė patiekta reikalui pakėlimo moterizkės. Ji nurodo priežastis delei kurių moterizkės tapo žemesne už vyriszki ir paduoda rodykles ant jos pakėlimo.....25c
Gyvenimo Vaizdelisi susidedanti isz asztuonių sekanczių gražių pasakaiczių: Atsisveikinimas; — Vagis; — Kas Kaltas; — Gatvės vaikai; — Paparczio Žiedas; — Miszko Sargas; — Signalas; — Keleivis.....15c
Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Geikie, Nalkovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulyszziol iszeju siu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala, židuma ir platuma, jos kalnus, ju vardus augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni; isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, auksso, druzkos ir kitu gorybiu; kiek mariu, ežeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenys: surus, preski, saidus, ar kartus, kokij juose gyvunai gyvena ir tt. Žeme apraszyta dalimis, iszskaitytos visos viesziapatyves, karalystes, kuniguikszstystes, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, isdirbiai ir tiesos; kokiu miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki orai: szalcziai ar karszcziai, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakcz; kur saule per keleta dienu nenusileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 colliu, 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelials: mapu, gyvuliu ir tt.....$2.00
Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti paraszai ant nugaros ir szono. Preke...$2.50
Isz kur atsirado musu naminiai gyvuliai ir augindami augmenys? Pagal Lunkeviczius, sutaise Szernas, Chicago Ill. 1901 m. Puslapiu 73. Su paveikslelels.....20c.
Istorija Chicagos Lietuviu, ju pasiekiu ir kn. Krauczuno prova su laikraszeziu "Lietuva" buvusi balandžio menesyje, 1899m. 585 puslapis didelo formato, aiszkaus druko. Fotografijes yra abieju pusiu advokatu, kn. Krauczuno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos S. Jurgio lietuviszkos bažnyczios. Popieros apdarais.....$2.00
Audimo kietais apdarais, auksiniais židuais.....$2.50
Kaip gyvena Augmenys? Yra tai mokslizskas apraszymas apie yvairius musu žemes augsmus, ju sodejima, atmainas, gyvi ir pletojimasi nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveikslelis., 129 puslapiai .....35c.
Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie suplesze kun. V. Dembskis.....10c
Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszguldo kun. V. Dembskis.....15c
Naujausis Lietuwiszkas Sapninkas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka.—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapteliu kokias senowes žmones wartojo inspejimui ateites.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus.....50c
Apdarytas.....65c

Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkainis. Iszleista "Tevynes Myletoju Draugystes".—Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasiege su Lietuvos kunigaikszcziais: Keistucziu, Vygantu ir kitais. Isz szios knygeles skaitydamas aiszkiai supras, ar lenku prietelyste yra mums naudinga ar biedinga.....15c
Lietuviu prateviai Mažojoje Azijoje nuo senoveiki jie pateko po valdžia turku. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 128 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu prateviai. Aprasze lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimima.....50c
Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Viecas Kapsas (Dras Kuczinska). Knygele paskirta ypatingai teatro myletojams. 25c
Kraštu Sverdyne. Apraszo ana baisu atsitikima kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios mieslelyje Kraštu, musze, szaude ir pjoweno kalius žmonis, iszgriowe altorius ir užpecenajo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszo visa atsitikima.....15c
Lietuwiszkas Lementorius su noterisia, katekirmais ir mistranturu.....15c
Mokslas apie Žemę ir kitus svietus, ju buvy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra planetos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu, turinti 128 pusla pius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apsiszwiesti.....75c
Drutuose, gražiuose apdaruose.....$1.00

Dabartine Pinigu Preke.

Iki 500 rubliu, rublis po.....52½c
Nuo 500 iki 1000 rubliu, rublis po...52½c
Virsz 1000 rubliu, rublis po..... 52½c
Prie kiekvieno siuntinio reikia prideti 30c. ant paczto kasztu.

Jei norite kad pinigai greitai suvaikszčiotu ir niekur nežutu, tai siuskite per "Lietuvos" redakcija.

BIBLIJA.

Lietuviszka Biblija, vokiszkoms litaroms, seno ir naujo iszstatymo drutais gražiais apdarais puslapiu 1134, su prisiuntimu $3 00. Abrozai Philadalelphijos skerdynes lietuviszkoje bažnyczioje, su prisiuntimu vienas 30c., 2 už 50c.

Adresuokite:

J. PETRIKIS,
1514 Ross ave., Scranton, Pa.

AR SLENKA PLAUKAI

Jeigu teip, tai pamegyk musu naujai israsta gyduole kuri iszczystis galva nuo pleiskanu, sutvirtins plaukus saknis, sulaikys ju klinkima, vietom iszpoluoiu atsaugins naujus. Kiekvienam duosime užtikrinima, ir jeigu nepadarys to ka sakome, tai sugrąžinsime pinigus. Szita gyduole yra kaip del vyru teip ir del moteru. Preke $1.00 bonka. Galite prisiusti popieriniu dolerv prasto] gromatoj

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima puikias Fotografijas; už tuzinę tiktai
$2.00
Ir visokius ir visokiu reikalu, nuimu "Photos"

Naujas Iszradimas!

„Keen-Edge" geriausiai iszgalanda atszipusę britvą dviejose minutose ir padaro plonas asmenis. Senas britvas padaro kaip naujonis ir yra gvarantuota, kad ale kados neapgaus. Ir kam moketi po 25c. už vieną iszgalandimą britvos, kada srmotelio „Keen-Edge" užtenka ant keliu metu. Visi iranankiai, kurie reikalauja geru asmenu, gali buti iszgalgstais ant „Keen-Edge„ nuo kurio užlaiko savo asztrumą tris syk ligiaus negu galandami kitokiu budu.

Yra tai daigtas, kuris visur tures vietą. Kiekvienas vyras, kuris pats skutasi, be jo neapseis ir kiekvienuose namuose jis turi rastis, nes yra teib pigus, kad kiekvienas gali ji už kelis centus nusipirkti ir naudotis. Kasztuoja tiktai 15c. Iszkirpk szitą apgarsinimą ir pridėjęs už 15c. marku prisiunsk, o mes iszsiunsime paczta ir apmokesime prisiuntimą.

Atsiunskite už 2c. markutę, o mes jums iszsiusime lenkiszką katalogą su paveikslais britvu, remu, perfumu, masziniuku drukavojamu ir tt. Galite suczedyti daug pinigu pas mus pirkdami. Mes gvarantuojame savo pardavinius. Adresas:

POLONIA MERCHANDISE CO.
Dep. E, Westfield, Mass.

Vienatine Lietuviszka Aptieka Chicagoje!

— Atkreipiame lietuvi atydą ant vienatinės lietuviszkos aptiekos Chicagoje, kurioje galima gauti visokias gydyklas ir žoles kokios tiktai europėjiszkose aptiekose randasi ir už pigesnę prekę negu kitose aptiekose. Czia galima lietuviszkai susikalbėti ir, jeigu reikalinga, gauti daktariszką rodą dykai; už rodos davimą mokesties nereikalauja.

Teipgi szioje aptiekoje gali gauti visokių lietuviszką knygų, abrozėlių, gražių su pavincziavonėmis popierų gromatoms ir tt. Teip pat gali gauti szifkortes ir pasiusti pinigus į krašą, ir tą visą galima atlikti lietuviszkoje kalboje.

Aptiekos adresas:

167 W. 18th st., kertė Union prie pat bažnyczios Apveizdos Dievo parapijos.

LIETUVISZKA BANKA,

INSTEIGTA 1888m.

Siunczia pinigus in visas dalis svieto, parduoda laivakortes ant greicziausiu laivu, iszmaino pinigus pagal kursa.

Adresas: **S. MACK,**
212 First St., Station No. 8,
Elizabeth, N.J.

NESKAITYK

JOHN'S HAIR GROWER apželdina nuplikusias galvas naujais ir tankiais plaukais. Pr. $1.00

JOHN'S WART KILLER — nugydo visiškai karpas ir nepalieka jokio ženklo. Preke.....25c

STEBUKLINGAS PAVEIKSLAS; moteris persimaino į vyrą ir vėl atsimaino. Tikras stebuklas. Pats ir draugai nusistebės ir pamatę ir nesuprasit kaip tas pasidaro. Kur kas pastuoka su šitu paveikslu tai kruvos apstoja ir viens per kita lipa norėdami pamatyti. Pirk tuojaus. Preke.....10c

GERIAUSI ŠTUKA— ant svieto yra pranykstanti boluke. Atidaraj skočiulinke, parodai visiem jog yra boluke, uždaraj, atidaraj. o boluks nėra. Gali atrasti kito kišeniuje ar kur tik nori. Gali duot į rankas dėl pertsiurėjimo vis ne suseks. Lengva nuveikti. Preke.....25c

Jeigu turi skaudėjima ir svaigima galvos, skaudėjima po krutine, sanariu, nugaros ir kryžiaus, reumatizma, sunkuma ant krutines, nepaprasta szirdies plakima, užyma auysę ir galvoje, drebėjima ir vaikszczioj ma kraujo, pameliavusius paaklus, užkietėjima viduriu, bjaurius ir baisius sapnus, sunkuma kojose, jeigu iszeina sekla naktyje ar prie nusiszlapinimo, jeigu negali miegoti ar valgyti, jeigu esi nuvarges rytmetyj, tai kur sanie per keleta dienu nenusileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 colliu, 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelials: mapu, gyvuliu ir tt.....$2.00

Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti paraszai ant nugaros ir szono. Preke...$2.50

Isz kur atsirado musu naminiai gyvuliai ir augindami augmenys? Pagal Lunkeviczius, sutaise Szernas, Chicago Ill. 1901 m. Puslapiu 73. Su paveikslelels.....20c.

Istorija Chicagos Lietuviu, ju pasiekiu ir kn. Krauczuno prova su laikraszeziu "Lietuva" buvusi balandžio menesyje, 1899m. 585 puslapis didelo formato, aiszkaus druko. Fotografijes yra abieju pusiu advokatu, kn. Krauczuno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos S. Jurgio lietuviszkos bažnyczios. Popieros apdarais.....$2.00

Audimo kietais apdarais, auksiniais židuais.....$2.50

Kaip gyvena Augmenys? Yra tai mokslizskas apraszymas apie yvairius musu žemes augsmus, ju sodejima, atmainas, gyvi ir pletojimasi nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveikslelis., 129 puslapiai .....35c.

Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie suplesze kun. V. Dembskis.....10c

Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszguldo kun. V. Dembskis.....15c

Naujausis Lietuwiszkas Sapninkas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka.—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapteliu kokias senowes žmones wartojo inspejimui ateites.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus.....50c

Apdarytas.....65c

Naujas Apgarsinimas

TAUTIŠKEZI LIETUVEI PAS SAVA.

Asz padidinau savo krautuve, kurioje galite gaut visko, kalpo tai: dziegorelių kokiu tik ant svieto randasi, lenciugeliu auksiniu, paauksuotu ir sidabruotu, auksiniu žiedu, szpilku, kompasu, kolcziku, visokiu muzikaliszku instrumentu, armoniku ir cilinderei del grajinamu maszinukiu. Maszinukes del raszymo gromatu. Monu knyga ir visokios prietaisos darymui sztuku. Istoriszkos knygos kokios tik randasi lietuviszkoj kalboj. Puikiu maldaknygiu; dideliu ir mažu ir visokiu abrozėliu. Puikiu popiern gromatoms su pavinczevonems ir kvietkoms. Reikalaujanti kokiu nors daigtu prisiuskite užc marke ir gausite katalioga, kuriame rasite apraszyma visu naigtu ir jurprekes. Pas mane tavorai geresni kaip visur. Adresuokite teip.

JOS. MATUTIS,
112 Grand St., Brooklyn, N.Y.

Mano aptiekoje randasi GĖRIAUSI LIETUVISZKI DAKTARAI.
Gydo visokias slaptingas ir užsisenejusias ligas

D-RAS KAZIMIERAS BUTKEVICZIA

specialistas moteru ir vaiku ligu. Priima ligonius kasdien nuo 2 iki 6 val. po pietu. Pas mane gausite: Tikras Palangos Trejas devyneges. Auszros Bromo Balsama, gydanti koseli, sistes ir plaucziu gedima. Ateikite ar raszykite lietuviszkai ant adreso: APTIEKA MAGISTRO FORMACIJOS.

D. GIACZO,
4556 S. Ashland Ave. terp 45 ir 46-tos ul. Chicago, Ill.

FOTOGRAFIJOS.

Mano fotografiszka galerija intaisyta su naujausiais iszradimo aparatais, kasztuojancziais $700. Visokias fotografijas kaip pavieniu ypatu teip ir grupu padarau kuo tikriausiai ir graziausiai ir VISA SAVO DARBA GVARANTUOJU, o jeigu kam nors mano darbas nesidabotu, tai pinigus sugrąžinsiu. Ant nuėmimo veseliu fotografiju turiu graziausias dekoracijas ir prie tokiu fotografiju duodu puikias dovanas jauniem jiem ir kitiem. Ateikite persitikrinti, o daugiau kitur neeisite.

J. P. Rashinskas, lietuviszkas fotografas,
3213 So. Morgan St., Chicago Ill. 1 blokas nuo lietuviszkos bažnyczios.

Linksma bus tavo namuose,

Jeigu nusipirksi viena iš musu HOME MUSIC BOX. Yra tai DYVINAS IR PIGIAUSIAS MUZIKALIŠKAS INSTUMENTAS, duodantis daugiau linksmybės, neng ŠIMTO BOL. VERTI VARGONAI. Kiekvienas gali ant jo grajyti, moksło nereikia, ir mažas vaikas moka ant jo grajyti. Pirkes jį nusidžyvysi išgirdes jo balsa. Jis grajyja su virš 100 visokiu melodiju, ka pamatysi iš drauge gauto dainu surašo. Jis gali buti vartojamas bažnyčioje, iškalose, giesmininku draugystėse ir visur prie dainu ir šokiu. Nuo vieno baliaus galima surinkti visus jo kaštus parsamdžius jį vieton balinus muzikos. Jis grajija visus senus Himnus, maršus, valsius, polkas, kadrilius, operu melodijas ir veliausias dainas. Gali grajyti nuolatai ta pačia melodija arba kas kart nauja. Gražioje skrynutėje kaštuoja tik **$6.00**. Prisiunk $2.00, o rėta nėmokėsi kada jį atvež. Agentai ant ju dapadėdelius pinigus. Prisiunk 2c. o gausi katalioga. Adresnok:

STANDARD MFG. CO., 29 Beekman St., P. O. Box 1179, New York. Dept. 9.

D-ras A. L. Graiczunas,

167 W. 18-th St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas be"skirtumo: vyru, moteru ir vaiku. Reikale kreipkites ant augszcziaus padeto adreso,

D-ras A. M. Bacevicze,

Persikele isz Chicagos in Scranton, Pa. po ar,

421 Penn. ave., Scranton, Pa.

Gydo visokias ligas be skyriaus ir viska užlaiko tvirtoje pasiaptyje. Už tai lietuviai, kurie tiktai reikalauja daktariszkos pagelbos, tegul kreipiasi pas savo tautos daktara, su kuriuom savo prigimtoje kalboje gali susineketi ir gauti visa roda.

Lietuviai, norintiejie gauti pagelba per gromatas, isz kitu miestu, tegul pilnai apraszo savo liga, o tada gaus pagelba.

Tikrai lietuviszka krautuve VALGOMU DAIKTU.

Praneszu visiems kad atidariau pirma tikrai lietuviszka krautuve visokiu valgomu daiktu, kalp tai: szviežios ir rukitos mesos ir visokiu groseriszku daiktu. Dirbu geriausias krajavas deszras ir kitokius valgomus daiktus sutaisau kuogeriausiai. Prekes mano pigesnes kaip kitu. Meldžiu pas mane atsilankyti, o persitikrinsite kad pas mane gausite geresni tavora ir pigiau kaip kitur.

JONAS VALAUSKAS,
19 Cross St., Boston, Mass.

AR REIKALAUJI?

Knygu, Abrozu, Abrozeliu, gražiu su pavinczia vonems gromatoms Popieru, drukuojamu Maszinukiu? Tą viską gali gauti Lietuvos redakcijoj. Czia gali gauti visokias lietuviszkas ir lenkiszkas knygas kokios tik ant svieto yra. Raszyk o gausi Katalioga.

Ar reikalauji szifkortes? Raszyk o gausi prekes ant visu laivu.

Ar reikalauji siusti pinigus in kraju? Raszyk, o gausi prekes.

Pinigai pasiusti per Lietuvos redakcija greiciausiai suvaikszczioja, niekada ne žusta, o prekes pigesnes kaip kitu.

Lietuvos redakcija teipgi užsiima iszkolektavimu pinigu sudetu bankuose ir už algas. Ta viska atlieka už labai maža preke. Ko tik reikalauji raszyk indeda masuž 2c. marke ir gausi atsakyma.

Adresuok.

A. OLSZEWSKI,
924 33-rd St. Chicago Ill.
Sub Sta. 60.

Dykai! Dykai!

Kiekvienam, kurs prisius savo tikra adresa ir už 2c. marke, mes prisiusime dykai, Lietuviszka knige, kurioj aiszkiai iszguldinta, kaip iszsigydint nuo nervu ir viriszko nusilpnėjimo, chroniszku ligu, galvos, krutines, strenu, plauczių, szirdies ir viduriu skaudėjimo. Reumatizmo, szalczio, kosulio, dusulio, drebėjimo ranku ir koju, szaltu daliu kuno, puolimo plauku, smirdanczio kvapo, puczku, karpu, nusideginimo, insipjovimo, szunvocziu, kaip atsipratyt nuo girtavimo, rukimo, kaip iszsigidyt nuo niežulio ir užsikrecziamu ligu. Teipgi daugelio naudingu dalyku del moteru. Raszykit Lietuviszkai, lenkiszkai arba angliszkai.

Adresuok teip:

PEOPLES SPECIALTY HOUSE,
146 Canalport ave., Chicago, Ill.

VYRAI Jeigu esate silpni ant kuno ar lytiszku daliu, teip jog negalite dirbti ar atliktie vyro prideryscziu, jeigu turite skaudėjima nugaros ar kryžiaus, po krutine, sunkuma ant krutines, svaigima ir skaudėjima galvos, drebėjima kuno, sanariu skaudėjima, geltonas plemias, puvima ar ronas gerklej, puolima plauku, jeigu negalite miegotie, turit rupesczius, baime, bjaurius sapnus, kraujo užmuedyjima, jeigu esate užkresti kokia paslaptinga liga, jeigu iszeina sekla naktyje ar po nusiszlapinimui, tai tuojaus eikit arba raszykit pas

DR. B. M. ROSS,
175 So. Clark Street
KERTE MONROE ST.
CHICAGO, ILL

kuris yra nuo visu pripažintas už Chicagos pagarsejusi specialista ir pasekminga gydytoja vyriszku ligu

Jo ofise kuris yra inrengtas suvirsz 20 metu randasi konaujausi instrumentai ir elektriszkos masinos su kuriu pagelba daraut egzaminus ant syk atranda žmogaus liga ir jos praežia. Teipgi prie egzaminavimo naudoja X-ray maszina vartojama dabar per profesorius visuose didžiausiuose ligonbucziuose, su kuria galima matyti per visa žmogaus kuna. Kiti daktarai neiszgyde jos delto kad neturi atsakanczios praktikos ir tam tikru instrumentu del atradimo ligos. Daktaras B. M. ROSS vartoja savo gyduoles iszrastas laike 20 metu pasekmingos praktikos, kurios tukstancziam sugrąžino sveikata ant visados ir padare juos linksmais ir laimingais žmonemis. "RODA kožnam duoda DYKAI. Ofisas atidarytas kasžien nuo 9 iki 4. Panedelio, Seredos, Petnyczios ir Subatos vakarais nuo 7 iki 8:30. Nedėliom nuo 10 ryto iki 1 po pietu.

The Work Co., Chicago.

Mes duosime gerai apmokama darba kiekvienam, kuri galesi padaryti savo namuose nesugaisdamas savojo laiko. Norinti ta darba gauti teiksis prisiusti $1.00 ir už 2c. marke prastoje gromatoje o gaus pilna informacija lietuviszkoje kalboje kaip ta darba nuveikti ir apart to gaus pilna tavoru skrynute vertes tos sumos. Adresuok:

THE WORK CO.,
3324 S. Halsted St., Chicago, Ill.
(10—4)

Daugiau kaip 30 metus iszmegintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui žinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street, New York.

[Laboratory 213 Bedford Ave.] Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI? AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽŽELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas